

VII.

SPRAWOZDANIE

DYREKCYI

**C. K. GIMNAZYUM
W DĘBICY**

za rok szkolny

1913 | 14

TARNÓW, 1914.

Nakładem Funduszu Naukowego.

T R E Ś Ć :

1. **Ważniejsze dokumenty** do historii miasta **Dębicy**. Część VI.
(**Documenta** res gestas oppidi **Dembica** illustrantia). Pars VI.
Zebrał prof. **J ó z e f W y r o b e k**.
 - II. **Sprawozdanie** Dyrekcyi Zakładu.
-

Ważniejsze dokumenty

do historyi

MIASTA DĘBICY

CZĘŚĆ VI.

(XXXVI. do XLII.)

Z E B R A Ł
PROFESOR JÓZEF WYROBEK.

„PRZESZŁOŚĆ — PRZYSZŁOŚCI!”

„Pamiętaj o przeszłości,
bo bez przeszłości nie byłoby teraźniejszości!”

„Wszystkiemu, co los zmienia i co czas pożera,
Człowiek czułem wspomnieniem znikomość odbiera”.

XXXVI.

R. P. 1714.

PRZYWILEJ

od K. i M. WOJAKOWSKICH, dziedziców Dębicy,

na **Plac** przy Kościele farnym dębickim na Starem Mieście — na wybudowanie **Szpitała** dla dwunastu ubogich przez ks. proboszcza Wojciecha **Olszowskiego** — w zamian za **Plac** dawny szpitalny na Nowem Mieście Dębicy, naprzeciw Kościoła św. Barbary.

A. D. 1714.

PRIVILEGIUM

pro Hospitali.

Wszem wobec y każdemu z osobna, komu to wiedzieć będzie należało praesentibus et futuris temporibus wiadomo czyniemy: iż na Chwałę Boską przy Kościele Farnym Dębickim dla wygodniejszey bytności dwunastu Ubogich z pod Dzwonu Dembickiego, — idąc per commutationem za Plac dawny Szpitalny, którego położenie iest na Nowym Mieście w Dębicy przeciwko kościołowi Świętej Barbary, naznaczamy y dajemy Plac na Starym Mieście wyżej od stawiska, iako teraz iest chałupka Skowronowa, wzdłuż y wszecz taką tylko obszernością, iako pomieniony dawny Plac Szpitalny iest, takieyże obszerności terażniejszego Placu na wybudowanie Szpitala przez IMci X. Wojciecha **Olszowskiego**, Plebana Dembickiego, Officyała Pilźnieńskiego; który to Plac raz nadany y darowany na Szpital, wiecznemi czasy służyć ma kościołowi Dembickiemu za terażniejszym Przywileiem Naszym, gdzie ani My ani Sukcessorowie Nasi nie powinni z dopuszczoney raz Intromissyey odbierać Placu tego, ale zawsze in pacifica Possessione konserwować. Także żadnym mieyskim nie ma podlegać ciężarom y powinno-

ściom, lecz na samey usłudze kościelney y w Modlitwach Szpitalni zostawać będą obligowani. Który to Przywilej Nasz rękami Naszemi własnemi podpisujemy przy pieczęci Naszey. Działo się w Dębicy dnia 26. Maia Roku Tysiącznego Siedmsetnego Czternastego.

Kasper Woiakowski, Stołnik Przemyski.

Maryanna Woiaowska, Stołnikowa Przemyska.

L. S.

Kopia tego Przywileju znajduje się w **L. E. D.** na fol. 81

Czy i gdzie się znajduje oryginał tego i dawniejszego Przywileju Domu Ubogich czyli t. zw. tu Szpitala,—niewiadomo.

Dom szpitalny drewniany, który wybudował ks. prob. Wojciechowski na tym nowym placu, stał na lewo od głównych schodów kościelnych. Potem około r. 1840 wymurowano istniejący Dom Ubogich o 4 izbach, na prawo od tych schodów na miejscu dawniej Szkoły miejskiej, która spłonęła.

XXXVII.

R. P. 1705 — 1721.

Krótki pamiętnik

ks. Jana Wojciecha Olszowskiego, Filozofii i obojga Praw doktora, protonotaryusza Apostolskiego, kanonika tarnowskiego, dziekana mieleckiego, proboszcza dębickiego. Ten objąwszy r. 1705 to probostwo po najeździe szwedzkim i po skonie proboszcza dębickiego ks. Michała Kazimierza z Młodocina **Młoddeckiego**, dziekana kamienieckiego, kanonika przemyskiego, zajął się gorliwie restauracją i przyozdobieniem parafialnego kościoła dębickiego, odbudową spalonej plebanii i budynków gospodarskich, a razem z Kazimierzem **Bieńkiem** mieszczaninem dębickim, odbudową od fundamentu kościółka św. **Barbary**, budową domu Ubogich, domów dla Promotora Rożańca św., dla organisty, ks. wikarego, — zabezpieczeniem zapisów na kościół i t. d.

(A. D. 1705—1721)

Commentarius

Parochi Dembicensis Joannis Adalberti **Olszowski**, Philos:
Utriusque Juris Doctoris, Protonotarii Apostolici etc.

In Nomino Domini Amen.

Quam primum Dei gratia et vocatione Magnificorum et Generosorum D.D. Collatorum A. D. 1705. ad regimen huius Ecclesiae Dembicensis post obitum p. m. Perillustris **Młodecki** accepi, tum non habuerim, ubi caput reclinare possim — post conflagrationem Sueticam Domus Plebanalis per Generalem **Sztembok**. Praedium pro familia primo statim anno cum stabulis, horreo, braseatorio et post — subsequenti anno Residentiam Plebanalem pro commoditate sui et grati successoris, ut sit memor animae, proprio et non modico aedificavi sumptu et conservavi haec omnia in integritate ad vitae tempora. Tandem prospiciendo et obviando ulteriori ruinae memoratae Ecclesiae enixe curavi tam ab intra Ecclesiam in suis ornamentis splendescere, scamnis, picturis, vexillis — cassularum varii coloris, quarum defectus fuit et apparamentorum auctione ditare, Altaria Beatae **Marie** Virginis, Divi **Josephi** et **Antonii** picturis adornare, uti et organa cum suo choro, sepulchra bina i choro minori de novo ex muro, Baptisterium ex lapide cocto pavimentum per totam Ecclesiam et Sacrarium non modico aere extruere allaboravi. Quam etiam ab extra coemeterium sepinemtis cingere, collapsa fulcra, vulgo filary dicta, restauravi et fundamenta sub Sacratio ruinam minantia muro subducere, campanulam alias signaturam ferro dealbato de novo exstructam procurare, Tecta in Ecclesia vetustate consumpta providere, campanatorium videlicet Dzwonnicam, subductis novis basibus ligneis, vulgo Przyciesi dictis, a fundamentis sedem in quadro positam ne putrescant bases lignae, muro extruere et tegulis circum circa hoc campanatorium cooperui. Pro maiori cultu et gloria **Virginis** Sanctissimae vestem argenteam deauratam cum coronis comparavi, quae vestis cum argento auro et aurifabro cive Tarnoviense excedit summam currenti moneta florenorum Mil-le centum quadraginta. Ponieważ srebro ma grzywien siedemnaście, grzywna po trzydziestu y dwa Tynfy, iedna z nadatkiem na Tynfie każdym gro: 8. — Na pozłotę czerwonych złotych pięć-

naście — po flor: 10 na ten czas czerwony złoty. Od roboty Pan Michał **Wrocholski** od każdej grzywny po flor. 10—za kamyki dublony flor. 11. Na tę sukienkę percepi a benefactoribus flor. 41. Reliquam summam łożyłem de meo peculio Ad **M. D. I. O. X.** Gloriamet honorem **Dei Genetricis M A R I A E.** W r. 1713. ta sukienka stanęła i na Obraz przybita przez wspomnionego **P. Michała Wrocholskiego**, złotnika tarnowskiego cum stemmate meo. Tenże złotnik robił koronę Najśw. **Pannie** y Panu **Jezusowi** do ołtarza **Józefa** Świętego y wyłocił moim kosztem. Tenże reformował korony do Św. **Anny** dawne białe srebrne y berło, świat y moim wyłocił y robił nakładem. Tenże po reparowaney y pstrozłoconey Puszcze, przez Jarka skradzionej, na flor. 100 plus minus kosztu łożąc, ex marcis niewiernego Ruhy Puskę robił nową y wyłocił; kosztuie z robotą czterysta czterdzieści dwa złotych dico **442**, iest iako corpus miedziane, za miedź flor. 10, na pozłotę czerwonych 20. Panu złotnikowi od roboty tej Puszeki złocistej flor: 72. — Tenże robił trzy lampy srebrne do Św. **Anny**. Grzywien w większey Lampie cztery, we dwóch pomniejszych zaś grzywien 6, łotów 10, jedna z nich ważąc po trzy grzywny y po łotów pięci; srebro po 32 tyńfów za grzywnę czyni tyńfów 320 z nadatkiem po gro: 8 na Tyńfie facit flor: 406 gr. 10 Item za dziesięć łotów dwadzieścia Tyńfów czyni flor. 26 gr. 10 Od roboty po dziesięć złotych Wrocholskiemu złotnikowi flor. 105. Żelazo z robotą y Malarzem do wieszania tych lamp — flor. 5.

Ampulek parę z tasecką złociste sprawilem temuż Kościółowi. Drzwi dębowe żelaznemi blachami obite do Zakristiey sprawilem — kosztuią na flor. 100 prócz zamku, za który flor. 12 Do lampy srebrney ex pietate P. Bylskiego danych do obrazu Różańcowego przykładkiem 140 Deus ipsi sit copiosa merces! Reliquum za srebro y od roboty dołożyłem summy pro honore Dei. Post conflagrationem Residentiarum, quas malitiose nequam Jarek, conductus a quodam cive sutore, combussit Domos: Residentiam de novo pro Promotore Rosarii, secundam pro Organario, tertiam pro Cantore seu Campanatore, tum et pro Vicario aedificavi. Hospitale pro Pauperibus ad obsequium Ecclesiae itidem extruxi. Vexillum nigri Coloris pro Processionibus funebralibus comparavi. Scamna ad fores maiores sub Choro, Confessionalia tria curavi extruere pro commoditate confessoriorum.

W Zakrystey podniebienie walące się ratowałem y wybielił, szafę dla Ornatów wieszania nad szufladami y te reparando; dałem do chowania kielichów pro usu Sacrificii szufladki porobić y zmalować. Dębową posadzkę w kościele, w Skarbczyku także podłogę y szafki do schowania necessariorum, także wierzchem szufladki sprawilem. Ab extra: z Cmętarza wybudowałem schowanie z drzewa y nad Zakrystią podłogę z Tarcic dałem—pro conservatione aliqua rerum tempore invasionis Hostium. Mszał nowy czoerwono w skórę oprawny sprawilem, drugi stary darowałem pro maiori commodo in concursu Gości. Ciborium— z Malarzem y Snicerzem ultra victum—na flor. 300 kosztuie — na wielkim Ołtarzu locatum ad M. D. Gloriam et remissionem peccatorum.

Pro Rev: Praebendario **S. Barbarae** a fundamentis de novo aedificata **Capella meo** et Benefactoris Casimiri **Bienek**, civis Dembicensis, peste 1720. defuncti. — Auctionem super Bona: Golaszow, Rydzow, Tarnawiec et Wolka officiosa Inscriptione in Castro Neo-Corezinensi per Illustrem et Magnificum Josephum Gra..., Comitem in Tarnow facta 3500 in Censum facta in meam personam per Cessionem officiosam eiusdem Summae moderno Rndo Josepho Valaszkowski et eius succedaneis pro obligacionibus et anniversario feci. Approbatio procuranda a Celsissimo Principe post vindicatam summam in Censum enumeratam p. m. Illustri et Magnifico Ioanni Gratus Parenti per Successorem suum Filium in suprascriptis Villis inscriptam Originalis Inscriptio et Cessio obloquuntur in luribus et munitis Dembicensis Ecclesiae.

Pamiętnik ten krótki a treściwy ks. proboszcza etc. Olszowskiego znajduje się w L. E. D. folio 54. i 55. na 3 stronach nieukończony, bo 3 strony dalsze—snadź umyślnie zostawiono dla dokończenia tych zapisków, których tu brak niestety. Od 57 fol. dalej są wpisane rozmaite inne dokumenta jego staraniem.

XXXVIII.

A. D. 1735.

Consensus haeredum oppidi Dembica: Francisci et Dorothae **Bieliński** quoad incrementum einsdem oppidi.

Dziedzice miasta Dębicy i t. d. P. P. Marszałkostwo nadworni **Bielińscy** starają się o zabudowanie się tego miasta, wydając odpowiednie rozporządzenie.

K O N S E N S.

My Franciszek y Dorota Henrietta z Przebendowskich **Bielińscy**, Marszałkowie nadworni koronni, Ziemi Pruskiej Podskarbiowie, malborscy, brodnicecy, mirachowscy, garwolińscy, osietcy etc. Starostowie a Dóbr miasta Dembicy Dziedzice: Wszem wobec i każdemu z osobna do wiadomości podaje się, komu o tem wiedzieć należy, mianowicie jednak J.M.P. Komisarzom, Ekonomom, Administratorom, pisarzom Dóbr naszych zawadzkich, straszęcińskich, pustyńskich, tudzież obywatelom miasta Dembicy do tychże Dóbr należących — do wiadomości podajemy, iż my o to usilnie staramy się, aby Miasto nasze do dobrej perfekcyi przyszło, na pustych Placach budowali się przystoynie — pozwalamy, — na któren Znak słup siedmiu kołkami na znak wolności wystawić rozkazaliśmy a po wyjściu siedmiu lat, ktoby się przyznał do Placu a na nim się nie budował, karanyim i wygnanyim zostawać będzie z miasta.

Datum w Otwocku d. 14. miesiąca września R. P. 1735.

L. S.

Franciszek Bieliński M. n. kor.**Dorota Bielińska** M. n. kor.

Kopia tego dokumentu znajduje się w księdze Akt miejskich dębickich (**M. D.**) na str. 2.

XXXIX.

A. D. 1766.

Litterae Universales, quas Commissio aerarii Regni **Poloniae** quoad **theloneum** eddidit.

Uniwersał ten w sprawie **cła generalnego**, wydany przez Kommissyę Rzeczypospolitej Skarbu koronnego, jest ciekawym **zabytkiem** w Archiwum szczupłem Magistratu dębickiego, pouczającym: o stosunkach skarbowych, handlowych, kupieckich, gospodarskich w **Polsce** w pierwszych latach panowania króla Stanisława Augusta.

Uniwersał ten jak inne uniwersały »ogłoszony (publikowany) był po miastach, parafiach i innych miejscach, aby niezawodnie każdego doszedł wiadomości«.

U N I W E R S A Ł.

Cło generalne.KOMMISSYA RZECZYPOSPOLITEY SKARBU
KORONNEGO

Wszem wobec y każdemu z osobna, komu o tem wiedzieć należy, do wiadomości podaje: Iż ponieważ **Prawem Nowem Seymu** Ordynaryinego Warszawskiego tegorocznego **Cło** Generalne Rzeczypospolitey Konstytucyami konwokacyiną y koronacyiną r. 1764 ustanowione, iest zniesione, od którego Ślachta y Duchowieństwo uwolnieni, przy przeszłych Prawach są zostawieni: tudzież Cło in Regno tak J. K. Mci, iako y Rzpltej nie małym dla kupczących in Commerciis naprzykrzeniem, a przeto dla rozszerzenia handlu krajowego tamą y przeszkodą będące — od wszelkich Towarów tak kraiowych, iako też y Zagranicznych raz circa inductionem ad Regnum oddalonych — iest uchylone:— Zaczym Kommissya, przywołując do istotnej Exekucyi toż Prawo, zaleca Ich Mć P. P. Officyalistom Skarbowym Cełł J. K. Mci y Rzeczypospolitey, eby od dnia pierwszego Stycznia Ro-

ku następującego 1767. Cła generalnego tak od własnych Towarów y rzeczy Duchownych y Ślachty w Dobrach ich rodzących się — a nie pozakupionych albo pod Protekcyą wziętych, — iako też od zagranicznych na własną onychże potrzebę prowadzonych, — tudzież Cła pro parte Regia et Reipublicae od wszelkich czyichkolwiek bądź kupieckich, bądź Rzemieślnickich Towarów krajowych w kraju wyrobionych y sprzedawanych oraz zagranicznych do Polski wprowadzonych oraz na Komorach Pogranicznych circa inductionem odcelonych żadnym pozorem y domysłem nie wybierali y wybrane przestali, obowiązki niżej wyrażone zachowując.

Co się zaś tycze Celł od Towarów wprowadzonych ad Regnum y extra Regnum, że iako od każdego cuiuscunque Tituli Status et Conditionis Człowieka chandlem się bawiącego według dawnych praw płacone y wybierane być powinny, tak Kommissya nakazuje Ich Mć P. P. Officyalistom skarbowym per Provincias po Komorach będącym, aby za dokładnemi y dozornemi (zachowując w tej mierze Uniwersały Kommissyi swojej) rewizyami przy należytych expedycyach Towarów krajowych extra Regnum iako y zagranicznych ad Regnum prowadzonych cła dawnym zwyczajem według Instruktarza J. W. Wessla, Podskarbiego W. k. (nim nowy nastąpi) wybierali. Expedycye na membranach drukowanych skarbowych specyfice a nie anonice ani numerice w summaeh y akcydensach opisywali: w kwitach, co który kupiec zkąd od czego y iaką monetą do skarhu zapłaci, wyrazili; oraz też kwity Firmą Expedycyi przez JMci P. Kontraregestranta generalnego z dyspozycyi Kommissyi swojej przesłane podpisywali, porządnie w Regestra indukowali a kupcy wszyscy prawdziwe Auscugi kupieckie swoje y same Towary sub confiscatione onych na Komorach przy rewizyi y expedycyi celnej pokazywali.

Nadto dla dochodzenia krzywdy Skarbu koronnego y Przemyt — mieć chce Kommissya, aby Officyalistowie skarbowi na Jarmakach w Dobrach wszelkich Rewizyi Towarów zagranicznych nie odcelonych podług konstytucyi lat 1641, 1647, 1657 y innych — czynić nie zaniebdywali, czego nikt bronić nie powinien pod surowością kary w tych prawach przepisanej.

Żeby zaś pod wyżej opisane Duchownych y Ślachty od Cła Generalnego uwolnienie wszelkiej kondycyi y stanu kupczący nie podszywali się a drudzy abusum tegoż uwolnienia nie zażywali, — następujące czynią się przestrzeżenia :

Naiprzd gdy wyraźnie Konstytucye lat 1681. 1685 y inne dysponują, aby Duchowni y Ślachta super proprietatem zbóż, rzeczy et mercimoniorum przez się lub służbę albo sypra generi ślacheica przysięgi względem Cła wykonali, przeto Kommissya kupców oraz żydów od Kommissów ekskluduje, którzy żadnym pretextem dla Duchownych y Ślachty do wyprowadzenia y wprowadzania Towarów y rzeczy bez opłacenia Celł dopuszczeni bydź nie powinni.

Każdy zaś Duchowny y Ślacheic, któryby sobie rzeczy za granicy na swoją własną potrzebę sprowadzać życzył do sprowadzenia onych, gdy sam nie poiedzie, słuźde swemu Kommissantowi lub szyprowi attestacyą dokładną (z wyrażeniem wielości y iakowości kupna dla niego na własną potrzebę — a nie na chandel) ręką własną podpisaną y Pieczęcią stwierdzoną dać ma takową zaś atestacyą słuğa Kommissant lub szyper mający — albo (gdzie będzie sprowadzać Pan) sam in persona przy pokazaniu na Komorze Celnej — Rzeczy y Towarów na własną potrzebę a nie na chandel kupionych y prowadzonych wykona Jurament na Rotę (ieżeli słuğa lub kommissant), iako atestacya iest rzetelna a nie zmylona (ter oraz — czyli sam Pan), iako żadnego Towa-

ru obcego kupieckiego lub żydoskiego pod protekcyą y linie ślacheckie nie wziął, ale ten Towar na własny Pana swego (a ieżeli Pan — na potrzebę swoją a nie na chandel, ani na sprzedaż) (a kiedy wino: to nie na szynk) w dobrach a..... kupił.

Co się zaś tycze wołów, koni, baranów y wieprzów młtańskich, wołoskich, moskiewskich, kozackich y innych za granicą stadami na chandel lub zimowanie przez kogokolwiek skupionych y do kraju prowadzonych, — od takowych Cło ad Regnum według Prawa y Instruktarza ryczałtem płacone być ma.

Gdyby zaś kto z Słachty lub Duchownych kielka lub kielkanaście koni czyli wołów na własną potrzebę za granicą kupił, tedy Pan albo sługa przy attestacyi Pańskiej przysięże na tę Rotę: iako te konie czyli woły, które ad Regnum wprowadza, — nie na chandel, ale dla własnego prawdziwie używania lub do roboty w Dobrach są kupione.

A co się tchnie zboża, koni, wołów, wełny y inych krajowych towarów własnych nie zaprzędanych, ani przepkupionych extra Regnum prowadzonych, te także iako wyżey proprietarios Pan (ieżeli będzie) albo kommissant, sługa czyli szyper przy attestacyi na komorze celney przysiąc powinien similiter na rzetelność attestacyi y iako Towar, który prowadzi y prezentuje nie kupiecki nie zaprzędany, ani zaarędowny, ani jakim kontraktem nabyty, ani pod protexyą wzięty, ani z kupnym pomieszany, ani na chandel kupiony, — ale własny iest szlachecki z Grontu Pańskiego, (a gdy Pan: moiego) pochodzący; gdy zaś woły: w oborach Pańskich z cieląt wychowane albo z Połowoszczyzny od Poddanych wzięte albo przez zimę na własney krescencyi zimowane — za takowym Przysięgi wykonaniem Towary, rzeczy, konie, woły Duchownych y Słachty wolne od Cła płacenia ad et extra Regnum bydź powinny.

A te attestacye oraz Przysięgi mają być w Regestra skarbowe zapisane y na ultymach circa verificationem Regestrów oddawane a potem do Generalney kontraregestrancyi wraz z Regestrami odsyłane. Gdyby zaś kto koiwiek z Duchownych lub Szlachty wszelkie Towary, konie y woły kupieckie za swoje, lub chandlem bawiący się za szlacheckie na własną potrzebę kupione udawać, Prawo wielokrotne o fołdrowaniu kupców y towarów przestępować, krzywo przysięgać, przeto Skarb koronny krzywdzić ważył się, na takowego, ad Delationem kogożkolwiek do Sądów Kommissyi Skarbu Koronnego zapozwanego y dowodnie przekonanego surowość kary w tychże Prawach opisanej ściągiona będzie.

Który to Uniwersał, aby niezawodney każdego doszedł wiadomości, po Miastach, Parafiach y innych Miejskach publikować y do Akt każdego Grodu sposobem oblaty podać, a o podaniu onych z tychże Grodów wzięte attestata Kommissyi odesłać Officyalistom Skarbu Koronnego zleca. Dątom Warszawie dnia iedenastego miesiąca Grudnia Roku Pańskiego 1766.

L. S.

Ignacy Twardowski, W. kaliski Prezydujący, Andrzej Meszczeński, W. Inowrocławski, Commisarz Jan Borek, W. Generalny X. Inflanckiego, Commisarz, August Sułkowski, Pisarz W. K. Comisarz. Mikołay Junosza Piaskoski, Podkomorzy Krzecki (?) Kommissar, Tomasz Dłuski, Podkomorzy Generalny W. Lubelskiego, Fryderyk Józef Meszczeński, Starosta nowomieyski, Komissarz Stanu Rycerskiego, Kasper Łodzia (?) kaliski, Starosta nakielski, Kommissarz Stanu Rycerskiego, Waleryan Piwnicki, Miecznik ziem Pruskich, Komisarz, Kaletan Ryniowiecki, Chorąży Czerwonogrodzki, Commisarz ex equestri ordine, Józef Potocki, Starosta Leżański, Kommissarz P. Ozarowski G. Z. W. K. Komissarz.

Uniwersał ten przytoczony tu według kopii, która zapisana jest w dawnej Księdze miejskiej (z XVIII. w.) **Magistratu** dębickiego (**M. D.**) Tom. II. (**V**) od str. 69—74. Było tych Ksiąg miejskich tak ważnych sporo tomów, których niestety tu nie ma.

XL.

A. D 1768.

**Instrumentum iuramenti praefectorum villarum
Dominii dembicensis R. 1768. d. 26. kwietnia.**

ROTA PRZYSIĘGI

Gromadzkich Wójtów napisana do Urzędu miejskiego, podana przez Wł. Mci Pana Przebołowskiego, sekretarza J. O. X. Michała Radziwiłła Dziedzica.

Ja N. N. przysięgam Panu Bogu Wszechmogącemu w Trócy Św. Jedynemu, — jako Urząd i powinność moję pilnie i sprawiedliwie zachować, szkody Pańskiej wszędzie y zawsze przestrzegać będę, o rządzeniu się sąsiadów y współmieszkańców moich wiedzieć będę, złe żyjących ludzi Dworowi doniosę a złe się rządzących nauczać, napominać będę, Sąsiada Bliźniemu krzywdę czyniącego sprawiedliwie sądzić będę, wszystkie sprawy i rządzenia się Gromady do Dworu donosić będę. Tak mi Panie Boże dopomóż i niewinna Męka Jego!

W URZĘDZIE MIEJSKIM DĘBICKIM:

- d. 6. maii 1768. przysięgli ze wsi Brzeźnicy: Michał Kucharczyk y Antoni Koziara z Woli Brzeźnickiej y Michał Kulik z Kozłowa ;
- d. 12. maii eod: an: uczynili przysięgę Kasper Kusibab y Wojciech Woycik z Pasczyny ;

- d. 20. maii e. a. przysiągł Szymon Kusibab ze wsi Kochanów-
ki na woyta gromadzkiego;
- d. 28. maii e. a. uczynił przysięgę pracowity Woyciech Czar-
nek i Paweł Białek ze wsi Ciscza(?)
- d. 29. maja e. a. przysięgli pracowity Józef Świętoń i Kazimierz
Nykiel ze wsi Braciejowy;
- d. 3. Junii e. a. uczynili przysięgę wóytowską: Stanisław Mome-
la i Andrzej Mądro ze wsi Bobrowy;
- d. 4. Junii e. a. uczynił Przysięgę pracowity Jan Morzęcki ze wsi
Bobrowy na Wojta;
- d. 6. Junii e. a. Wojciech Kudła i Piotr Zięba ze wsi Nagawczy-
ny wypełnili przysięgę na wójtów;
- d. 18. Junii a. e. uczynili przysięgę na wójtów: Adam Kliś
y Jan Ciebień ze Stasiówki;
- d. 26. Junii e. a.: Stanisław Polniaszek y Marcin Składzien uczy-
nili przysięgę na wójtów;
- d. 15. Julii e. a. uczynili przysięgę wójcia Krzysztof Skrzypek y So-
bestyan Tatar z Kandyrza, Krzysztof Sobiray y Józef Wró-
bel z Pustyni;
- d. 4. Augusti e. a. przysięgli wójcia: Wojciech Treta y Józef
Żydek z Grabin, — uczynili przysięgę na wójtów: Adam
Myzia, Tomasz Wilk, Woyciech Czachowski z Słusłowi(?);
- d. 6. Augusti e. a. uczynili przysięgli wójcia: Kazimierz Parys
y Woyciech Mazur z Kawęczyna.

Ta rota przysięgi i ten wykaz wójtów zaprzysiężonych
znajduje się w Księdze miejskiej **M. D.** na str. 93 i 94.

XII.

R. P. 1771.

W **Metryce ślubów** Parafii dębickiej z XVIII. wieku zapisana jest pod d. 10. lutego r. 1771. ciekawa pełna przygód **historia** żołnierza rosyjskiego Mikołaja **Pretwicza**. Tenże w przechodzie wojska rosyjskiego w tej okolicy r. 1768. — pozostał w Dębicy, przeszedł podczas **Misy** na łono Kościoła rzymsko katolickiego; — potem wzięty do **Konfederatów barskich**, służył i walczył pod wodzem **Kazimierzem Pułaskim**; — ranny, leczył się w Szpitalu w Zamościu i powrócił do Parafii dębickiej. Uczyniwszy zadość pod przysięgą wymaganiom prawnym, — poślubił w Kościele parafialnym dębickim Teresę Suchoniównę z Kozłowa, gdzie się osiedlił.

E. Libro Copulatorum Parochiae Dembicensis d. d. 10. Februarii A. 1771 excerpta historia cuiusdam Nicolai Pretwicz primo in exercitu Moscorum militantis, postea **Pułaski** duce adversus Moscos, pugnantis, — post vulnera in parochiam Dembicensem reversi, ubi uxorem duxit et vitam egit.

A. D. 1771.

die 10. Februarii Dominica Quinquagesima praemissis tribus bannis continuis diebus Dominicis, quarum 1-ma fuit Dominica Septuagesima, 2-da Sexagesima, 3-tia Quinquagesima, — nulloque legitimo impedimento canonico detecto alio, praeter quod infrascriptus Sponsus fuerit aliena et peregrinus recepta per prius diligenti inquisitione supra statu libero ipsius cum animo in eadem Parretia Dembicensi manendi coram Magistratu Dembicensi facta et **juramentis**, ut infra, comprobata de tenore sequenti:

Działo się w Urzędzie oboygim Radzieckim y Woytowskim Mieyskim Dembickim Roku tysięcznym siedmsetnym siedmdziesiątym dnia 24. Listopada miesiąca. Mając wzgląd, ostrożność y bacznąć wspomniony Urząd

Dembicki na Wszelkich ludzi przychodniowych, aby pod pretextem podróŜnych źli jakowi y podeyrzani Ludzie, lubo od żon odstępcy ukrywani y przechowani nie byli za doniesieniem Sobie o uczciwym Mikołaju Pretwiczu, z woyska Rossyiskiego kaliką na Batalii pozostałym, we wsi Kozłowie do Klucza dembickiego naleŜącej bawiącym, a do Stanu MałŜeńskiego aspirującym z Intencją pozostania w tymŜe Państwie, — rozkazał Instygatorowi Mieyskiemu Dembickiemu zapozwać onego, aby się wywiódł zkąd y jakowy człowiek? Co wszystko gdy skutkował wyrażony Instygator Mieyski Dembicki sławetny Jan Majewski y zapozwanego przed Urzędem stawił, wspomniony Urząd obojgi Dembicki na Instancją tegoŜ Instygatora zasiadł do wysłuchania Inkwizycyi y luteramentu wzwyż pomienionego Pretwicza, który wyznał, IŜ: Ja Mikołay **Pretwicz** nazywam się; jestem z Rossyi mam lat 33, żony nigdzie niemaŃ ani żadney niewiódłem, jeszcze dotąd zostaŃ młodzianem; lat dziesięć, jakom wyszedł z woyskiem Rossyiskiem do Polski, rodziłem się w Państwie Rossyiskiem we wsi nazywającej się Jakacz. Ojcu memu było imię AmbroŜy Szysz-kowicz, matce Kunegonda Dumna; bywałem w kilku potyczkach w Prusiech i Polsce. Trzy lata teraz mija, jako przechodząc z woyskiem Rossyiskiem pozostałem tu. Gdy była Missya w Kościele tutejszym Dembickim, przyjąłem Wiarę Świętą Katolicką, na co mam Testymonium od W. JMcŃ Xdza **Woyciechowskiego**, Plebana tutejszego Dembickiego, y spowiadałem się przed JMcŃ Xdzem Missyonarzem a teraz niedziel dwie pod czas **Jubileuszu** Spowiedź odprawiłem y Komunią S. przyjąłem. Ztąd niedługo po Jubileuszu S. wzięty byłem na **Konfederacyą** y słuŜyłem przy J. W. JMcŃ Panu **Puławskim**, Marszałku ŁomŜyńskim więcey jak pół roku, gdzie w potyczce zostawszy wiecznym kaliką na rękę, zostawiono mnie w Zamościu w klasztorze u Ich M.

Xży Bonifratów y tam wyleczywszy się, tu powróciłem. Widząc się zaś bydz kaleką na rękę prawą, jaką w Urzędzie W M. Państwa prezentuję, niezdam się do woyny, do własnej ziemi ciężko mi powrócić, tu chcę zostać i czekać końca życia mego. Mam też oświadczoną wolę Teressy **Suchońskiej**, Panny we wsi **Kozłowie**: że chce bydz żoną moią; z tą (gdy mi pozwolą) żenić się zamyslał y przy niej w teyże wsi Kozłowie pozostać.

Co wysłuchawszy pomieniony **Urząd Oboygi Dembicki** nayprzód kazał mu rękę pokazać y uznał, że został kaliką. Po tym dla stwierdzenia wyводу iego nakazał mu przysięgę wykonać przy położeniu dwóch palców na krucyfixie w tę Rothę: **Ja** Mikołay Pretwicz przysięgam Panu Bogu Wszechmogącemu w **Troycy Ś.** Jedynemu, **jako** nie jestem człek podeyrzany; com mówił, prawdęm **wyznał**. Żony nigdzie niemam anim żadney niewiodł, ale jestem młodzian. Tak mi Panie Boże dopomóż y niewinna Męka Jego!

A dla grontownieyszey wiary wstawionym świadkom uczciwym: Antoniemu Brudzowiczowi, rymarzowi z Pustyni y Matyaszowi Royowi z Kozłowa rozkazał tenże **Urząd** **poprzysiądz** wzwyż wyrażonego Pretwicza, **jako** blisko **pół** roku między nimi bawiący poczcwie się y w niczym niepodeyrzanie sprawował y jako wierzą iego Sumieniu.

Po wysłuchaniu takowych przysiąg sławetny **Urząd Dembicki** pomienionego Pretwicza wolnym uczynił y dwóch z pomiędzy Sessyi swoiey sławetnych P.P. **Burmistrzów** Gaspra Szczerbińskiego y Jana Ziobrowskiego do J. Mci Xdza Woyciechowskiego, Pasterza Dembickiego, z obwieszczeniem wyводу takowego y prośbą za pomienionym Pretwiczem, (aby był przypuszczony do Sakramentu Małżeństwa,) wyznaczył y wysłał. Na co dla lepszey wiary przyciśnieniu pieczęci Na-

szego Urzędu Dembickiego rękami własnymi podpisujemy się. Działo się się w Urzędzie dnia roku jako wyżej. Antoni Czaykowski, Prezydent Demb., Sebestyan Czaykowski, Woyt Demb., Jan Ziobrowski, Burmistrz Demb., Gaspar Szczerbiński, Burmistrz Demb., Karol Frankiewicz, Pisarz Miasta Dembicy.

Quali inquisitione erecepta et per Officium Curiae Episcopalis Cracoviensis approbata de tenore sequenti: Approbatur supra scriptum Juramentum et declaratur is, qui iuravit, admissibilis esse contrahendum Matrimonium seu liberi status extare, dum modo aliud ipsi canonicum non obstat impedimentum. Datum Kielcys d. 1. mensis Februarii A. D. 1771. Adalbertus Sierakowski, Canonicus Kielcensis, Judex Surrogatus.

Intra Missae parochialis solemnia Ego Nicolaus Woyciechowski, Mielecensis, Boboviensis Decanus, Curatus Dembicensis coram populo ad Divina audienda congregato, Matrimonium inter honestum supra dictum Nicolaum Pretwicz juratum et Theresiam Suchonowna, virginem de villa Kozłów Paretiae Dembicensis, habito mutuo consensu Eorundem, Benedixi praesentibus testibus: Matheo Kulik, Adalberto Świstak, praefatae villae Kozłów incolis et aliis plurimis Parochiae Dembicensis.

Powyższy **akt** zapisany jest w Metryce Parafii dębickiej w rozdziale »Liber Metrices Copulatorum A. D. 1759—1773.

Akt ten świadczy, że w Dębicy i okolicy jej uganiało wojsko moskiewskie wtedy, gdy ambasador rosyjski Repnin, zawarwszy sojusz z niefortunna Konfederacją radomską r. 1767. na szkodę Polski, — sprowadził do niej 30 tysięcy Moskali — i kiedy z nimi od r. 1768—72. **Konfederaci barscy** w obronie **wiary i wolności Ojczyzny** po partyzancku z różnem szczęściem walczyli.

Jeżeli ów żołnierz rosyjski Mikołaj **Pretwicz**, w Dębicy pozostały i tu nawrócony, służył w Konfederacyi pod Pu-

łaskim i walczył z wrogami, to nie wątpić, że i szlachta w Dębicy i jej okolicy liczna — oraz nie jeden mieszczanin dębicki do tej Konfederacyi barskiej należeli.

1 km. na wschód od Dębicy ciągną się na lewo od gościńca »błonia«, miejsce dla ćwiczeń tutejszej załogi: piechoty i jazdy.

Na początku tych błoni widać wzniesienie „z okopem“ z czasów dawnych wojen.

Według podania stoczyli tu Polacy z Moskalami zaciętą bitwę. Znajdywano tu kule dział. Opowiadała to i inne historie dębickie Pani Leopoldyna z Maciejewiczów **Mondalska**, wdowa po nauczycielu, ur. w Dębicy 1830. i tu, wychowana, wielka patriotka, żywa Kronika dębicka, której tu za udzielane mi łaskawie wiadomości o Dębicy i okolicy, wyrażam **cześć i podziękę.**

XLII.

A. D. 1773

Instrumentum iuramenti,

Quod tota **Civitas Dembicensis** — omnesque incolae **Galiciae et Lodomeriae**, partis **Poloniae meridionalis**, post eius primam (A. 1772) iniuriosam divisionem ab Austria annexae, praestiterunt.

R. P. 1773. d. 29. grudnia!**Instrument na Przysięgę.**

My niżej podpisani temi stwierdzamy, iż dnia 29. miesiąca grudnia roku 1773. o godzinie ... przed południem wszystkie w pomienioney Pospolitości części — powszechną Przysięgę a to podług następującego wykonali wyrażenia:

Ślubuiemy i Przysięgamy Wszechmogącemu Bogu wszyscy Obywatele y cała Pospolitość: iż Nayiaśnieszey Xiężnie y Pani, Pani Maryi Teressie z łaski Bożey Cesarzowej rzymskiej wdowie, Królowey Węgier, Czech, Kroacyi, Sławonii, Galicyi y Lodomerii, Arcy-Xiężnie Austrii, Xiężnie Burgundyi, Wielkicy Xiężnie Siedmiogrodzkiej, Xiężnie Medyolanu, Mantuy, Parmy etc. Hrabinie Habsburgu, Flandryi, Tyrolu etc. Lotaryngii y Baru Xiężnie, Wielkicy Xiężnie Etruryi etc. jako naszemu teraz najłaskawszemu Królowi — y gdy też najłaskawsza Pani Nayiaśnieyszego, y najpotężniejszego y niezwyciężonego Xiążęcia a Pana Pana Józefa II., obranego Cesarza Rzymskiego Niemiec y Jerozolimy Króla etc. etc. za Spółrządcę wszystkich Prowincyi y Stanów Dziedzicznych przyjął, — Teyże także Cesarzowskiej Królewskiej Mości, jako nie mniej Jego Dziedzicom, Dziedzicom, Dziedzicom y podług ustawy umocowane w Nayiaśniejszym Arcy-Xiążęcym Domu Sanctionis Pragmaticae następującym na Tron obojga Płci Xiążęciom — prawdziwą Dziedziczną cześć oddawać — y oraz także przysięgamy,

iż Cesarskiej y Cesarsko Królewskiej Apostolskiej Mości y Królewskim obojga Dziedzicom y Następcom każdego czasu wiernymi, posłusznymi, chętnymi y podległymi będziemy, — Teyże Honor, Sławę i Dobro wszystkiemi siłami pomnażać, naprzeciw wszystkiemu złemu y szkodzie walczyć, — podległych nam także do tego pociągać y sami nadto wszędzie y we wszystkich czynach naszych ten postępowania naśladować zechcemy sposób, który na prawdziwych, cnotliwych y wiernych Dziedzicznych podanych przystoi y przynależy.

Tak nam Boże dopomóż y Nayświętsza Niepokalanie poczęta Maryo Panno Boga Rodzico y wszyscy Święci Pańscy!

Dla tem lepszej Wiary niniejszy jurament własney ręki podpisem y umocowaliśmy y przyciśnieniem Pieczęci naszej stwierdzili.

Działo się w Mieście Dembicy dnia 29. miesiąca grudnia R. P. 1773.

Antoni Czaykowski, Burmistrz M. Demb.:

Karol Frankiewicz, Pisarz miejski Demb.:

Sebastyan Czaykowski, Wóyt Miasta Nowey Dembicy.

Instrument ten na wykonaną przysięgę jest w księdze Akt miejskich dębickich (**M. D.**) na str. 78 i 79.

Po pierwszym podziale Polski a przyłączeniu południowej jej części jako Królestwo Galicyi i Lodomeryi do Austrii — we wszystkich Gminach miejskich i wiejskich »przysięgę homagialną z tej nowej prowincyi« według tego Instrumentu, r. 1773. składano. **Akt** ten historyczny mało jest znany — chociaż jest tak ważny.

Część urzędowa.

I.

Skład Groma nauczycielskiego przy końcu roku szkolnego 1913/14.

A) Dla nauki przedmiotów obowiązkowych:

- 1.) **Szydłowski Józef**, dyrektor, członek c. k. Rady szkolnej okręgowej w Ropczycach, delegat Wydziału powiatowego do Rady szkolnej miejscowej w Dębicy, delegat Wydziału krajowego do Wydziału Szkoły przemysłowej uzupełniającej w Dębicy; uczył propedeutyki filozofii w klasach VII. i VIII; razem tygodniowo godzin 3.
- 2.) **Dorożyński Arseni**, profesor VIII. rangi, gospodarz klasy VI., uczył języka łacińskiego w klasach IV. B. i VI., greckiego w klasie VII.; razem tygodniowo godzin 16.
- 3.) **Gładysiewicz Stanisław**, rzeczywisty nauczyciel, uczył jęz: łacińskiego w klasie VII., greckiego w klasach IV. A. B., V. A.; razem tygodniowo godzin 18.
- 4.) **Kalitowski Michał**, profesor, zawiadowca Biblioteki nauczycielskiej, gospodarz klasy V. B., uczył jęz: łacińskiego w klasach V. B. i VIII., greckiego w klasach V. B. i VIII.; razem tygodniowo godzin 21.
- 5.) **Ks. Kotfis Błażej**, profesor VIII. rangi, exhortator dla klas wyższych, uczył religii w klasach III. B, IV. A. B., V. A. B., VI., VII., VIII.; razem tygodniowo godzin 16.
- 6.) **Kozłowski Jan**, rzeczywisty nauczyciel, zawiadowca Gabinetu przyrodniczego, uczył historii naturalnej w klasach I. A. B., II., V. A. B., i VI., fizyki w klasach III. A. B.; razem tygodniowo godzin 18. (a do 12 II. 1914 matematyki w kl. I. A., razem tygodniowo godzin 21)
- 7.) **Krzysztofowicz Krzysztof**, rzeczywisty nauczyciel, przydzielony do c. k. IV. Gimnazjum we Lwowie.
- 8.) **Migdał Antoni**, profesor, zawiadowca Biblioteki pauperum

- i Gabinetu archeologicznego, gospodarz klasy II., (w I. półroczu na urlopie); uczył jęz.: łacińskiego w kl. II., greckiego w klasie VI., niemieckiego w kl. II.; razem tygod. godz 15.
- 9.) **Müller Fryderyk**, profesor VIII. rangi (uczył do 12. II. 1914. języka niemieckiego w klasach II., IV. A. B., VI., VII., i VIII.; razem tygodniowo godzin 24); na urlopie.
 - 10.) **Radomski Michał**, profesor, przewodniczący urzędowej Komisji dla egzaminów czeladniczych, gospodarz klasy VII., uczył matematyki w klasach II., V. A. B., VI., VII., fizyki w klasie VII.; razem tygodniowo godzin 19 (a do 12. II. 1914. matematyki w kl. I. B. razem tyg: godzin 22)
 - 11.) **Rawicz-Rojek Tadeusz**, rzeczywisty nauczyciel, na urlopie.
 - 12.) **Stachnik Józef**, profesor, zawiadowca Gabinetu fizykalnego, gospodarz klasy IV. B., uczył matematyki w klasach III. B., IV. A. B. i VIII., fizyki w klasach IV. A. B., VIII.; razem tygodniowo godzin 20. (do 12 II. 1914. matematyki w klasie III. B., tyg: godzin 23.)
 - 13.) **Staroń Michał**, profesor, uczył geografii i historii powszechnej w klasach II., V. A. B., VII., VIII.; razem tygodniowo godzin 19.
 - 14.) **Wyrobek Józef**, profesor VIII. rangi, zawiadowca Gabinetu geograficznego, uczył języka niemieckiego w klasie III. B., geografii i historii powszechnej w klasach III. A. B., IV. B., razem tygodniowo godzin 16 (a do 12. II. 1914. kaligrafii w klasie I. A. B., razem tygod: godzin 18.)
 - 15.) **Czyżewski Tytus**, zastępca nauczyciela, zawiadowca Gabinetu rysunkowego, (w I. półroczu na urlopie) uczył rysunków odręcznych w klasach I. A. B., II. A. B., III. A. B., IV. A. B., kaligrafii w kl. I. A. B.; razem tygodniowo godzin 18.
 - 16.) **Drwięga Antoni**, zastępca nauczyciela zawiadowca Biblioteki polskiej dla młodzieży klas niższych, gospodarz klasy III. A., uczył języka polskiego w klasach II., IV. A., V. A., łacińskiego w klasie III. A.; razem tygodniowo godzin 16.
 - 17.) **Gawryś Tadeusz**, egzaminowany zastępca nauczyciela, zawiadowca środków do nauki śpiewu i muzyki, gospodarz klasy I. B., uczył języka niemieckiego w klasie I. B., historii i geografii w klasach I. A. B., IV. A., VI.; razem tygodniowo godzin 21.
 18. **Leśniak Jan**, egzaminowany zastępca nauczyciela, zawiadowca Biblioteki polskiej dla młodzieży klas wyższych, go-

- spodarcz klasy V. A., uczył języka polskiego w klasach V. B., VI., VII., VIII., łacińskiego w klasie V. A.; razem tygodniowo godzin 19.
- 19.) **Męciński Włodzimierz**, zastępca nauczyciela, zawiadowca Biblioteki ruskiej dla młodzieży, uczył języka łacińskiego w klasach I. A. B., matematyki w klasach I. A. B., (do 12. II. 1914 jęz: łacińskiego w klasach I. A. B., i II.); razem tygodniowo godzin 18.
- 20.) **Migoń Ignacy**, zastępca nauczyciela, na urlopie.
- 21.) **Mydlarczyk Stanisław**, [zastępca nauczyciela, gospodarz klasy III. B, uczył języka polskiego w klasach I. A. B., IV. B., greckiego w klasach III. A. B.; razem tygodniowo godz. 19.
- 22.) **Nycz Franciszek**, egz: zastępca naucz.; kurator Czytelni uczniów, gospodarz klasy I. A; uczył języka niemieckiego w klasach I. A., III. A., V. A. B., VI., (do 12. II. 1914. bez jęz. niemieckiego w klasie VI., tygodniowo godz. 17); razem tygodniowo godzin 21.
- 23.) **Ks. Rejowski Andrzej**, zastępca nauczyciela religii, exhortator dla klas niższych, uczył religii w klasach I. A. B., II., III. A.; razem tygodniowo godzin 8.
- 24.) **Türschmid Edward**, egzaminowany zastępca nauczyciela, na urlopie.
- 26.) **Wójtowicz Stanisław**, zastępca nauczyciela, gospodarz klasy IV. A., uczył języka polskiego w klasach III. A. B., łacińskiego w klasach III B., IV. A.; razem tyg: godz: 18.
- 26.) **Wróbel Antoni**, zastępca nauczyciela, zawiadowca Biblioteki niemieckiej dla młodzieży, gospodarz klasy VIII., uczył języka niemieckiego w klasach IV. A. B., VII. i VIII., matematyki w klasie III. A.; razem tygodniowo godzin 19.
- 27.) **Wallach Mojżesz**, nauczyciel religii mojżeszowej w szkołach ludowych w Dębicy, uczył religii mojżeszowej w czterech oddziałach; tygodniowo: godzin 4.

B.) Dla nauki przedmiotu względnie obowiązkowego.

Męciński Tadeusz, j. w., uczył języka ruskiego w klasach od IV. począwszy, dzieląc uczniów na 3 oddziały, stósownie do ilości lat pobieranej nauki, razem tygodniowo w godzinach 6,

C.) Dla nauki przedmiotów nadobowiązkowych.

- 1.) **Gawryś Tadeusz**, j. w., uczył śpiewu w I. i II. oddziale, tygodniowo godzin 4.
- 2.) **Czyżewski Tytus**, j. w., udzielał rysunków odręcznych jako przedmiotu nadobowiązkowego w I oddziale, tygodniowo 2 godziny.
- 3.) **Gawryś Tadeusz**, j. w., udzielał nauki gimnastyki w oddziale niższym, tygodniowo godzin 4.
- 5.) **Kozłowski Jan**, j. w., uczył gimnastyki w oddziale wyższym, tygodniowo godzin 4.

II.

Zmiany w składzie Grona nauczycielskiego w ciągu roku szkolnego 1913/14.

C. k. Rada szkolna krajowa uwolniła od obowiązków nauczycielskich w Zakładzie zast. naucz. **Jana Romualda Rogoszewskiego** (rozp. z dnia 26. sierpnia 1913. l. 8746/IV.)

C. k. Rada szkolna krajowa zamianowała egz. zast. naucz. **Józefa Przeworskiego** rzeczywistym nauczycielem w c. k. Gimnazjum l. z polskim językiem wykładowym w Tarnopolu (rozp. z dnia 16. lipca 1913. l. 12059/IV.)

C. k. Rada szkolna krajowa przeniosła prof. **Stanisława Wiśniewskiego**, do c. k. Gimnazjum z polskim językiem wykładowym w Przemyśle (rozp. z dnia 27. grudnia 1913 l. 21985/IV.)

C. k. Rada szkolna krajowa zamianowała dla tutejszego Zakładu zastępcami nauczycieli: **Ks. Andrza Rejowskiego** (rozp. z dnia 11. września 1913. l. 15298/IV.) i **Antoniego Drwięgę** (rozp. z dnia 17. września 1913. l. 13573/IV.)

C. k. Rada szkolna krajowa przeniosła do Zakładu zastępców nauczycieli: **Stanisława Wójtowicza**, z c. k. Gimnazjum w Brzeżanach (rozp. z dnia 9. września 1913. l. 15816/IV.), **Męcińskiego Włodzimierza**, z c. k. Gimnazjum z ruskim językiem wykładowym w Przemyśle (rozp. z dnia 22 września 1913 l. 15916/IV.) i **Antoniego Wróbla** z c. k. Szkoły realnej w Żywcu (rozp. z dnia 2. lutego 1914. l. 1983/IV.), oraz profesora **Arseniego Dorożyńskiego** z c. k. Gimnazjum z polskim językiem wykładowym w Przemyśle (rozp. z dnia 22. grud. 1913 l. 22699/IV.)

J. E. P. Minister Wyznań i Oświaty nadał VIII. klasę rangi profesorom: **Fryderykowi Müllerowi i Józefowi Wyrobkowi** (rozp. c. k. Min. W. i O. z dnia 27. lipca 1913. l. 25248 int. Prez. c. k. R. s. k. z dnia 20. sierpnia 1913. l. 358/pr.).

C. k. Rada szkolna krajowa udzieliła urlopu dla poratowania zdrowia zast. naucz. **Ignacemu Migoniowi** na przeciąg roku szkolnego 1913/14. (rozp. z dnia 18. lipca 1913 l. 12255/IV. i z d. 4. lutego 1914. l. 1348/IV), na przeciąg l. półrocza r. szk. 1913/14. prof. **Antoniemu Migdałowi**, (rozp. z d. 13. września

1913. l. 15834/IV.) i zast. naucz. **Tytusowi Czyżewskiemu** (rozp. z dnia 3. października 1913. l. 17573/IV. i z dnia 9. grudnia 1913 l. 21750/IV.), poruczając zastępstwo w nauczaniu rysunków nauczycielom tutejszej Szkoły ludowej: **Robertowi Bergerowi i Michałowi Skibie;**) na przeciąg II. półr. r. szk. 1913/14. prof. **Fryderykowi Müllerowi** (rozp. z dnia 14. lutego 1914. l. 2797/IV.) oraz na przeciąg roku szkolnego 1913/14. rzecz. naucz. **Tadeuszowi Rawicz-Rojkowi**, celem umożliwienia mu objęcia obowiązków kierownika Gimnazjum prywatnego w Nisku (rozp. z dnia 4. września 1913 l. 14949/IV.) a na przeciąg roku szkolnego 1914/15. (rozp. z dnia 2. czerwca 1914. l. 7611 IV) i egz. zast. naucz. **Edwardowi Türschmidowi**, celem umożliwienia mu objęcia obowiązków nauczycielskich w prywatnem Seminarjum nauczycielskiem męskiem Towarzystwa Szkoły Ludowej w Białej (rozp. z dnia 17. września 1913 l. 16573/IV.)

C. k. Rada szkolna krajowa przydzieliła rzecz. naucz. **Krzysztofa Krzysztofowicza** na przeciąg roku szkolnego 1913/14 do służby w c. k. IV. Gimnazjum we Lwowie (rozp. z dnia 21. lipca 1913. l. 12091/IV.).

III.

Plan nauk w roku szkolnym 1913/14.

A. Nauka przedmiotów obowiązkowych.

Nauka odbywała się według planu nowego, wydanego rozporządzeniem c. k. Rady szkolnej krajowej z d. 2 sierpnia 1909 l. 44242., opartego na planie normalnym, wydanym dla Gimnazjów austriackich rozporządzeniem ministeryalnym z d. 20. marca 1909 l. 11662., przyczem uwzględniono Instrukcję ministeryalną z roku 1900., o ile ona dotychczas znajduje zastosowanie. Nauka rysunków, jako przedmiotu obowiązkowego, odbywała się w roku szkolnym 1912/13. w klasach I. II. III. IV. W wyższych klasach odbywała się nauka tegoż przedmiotu jako nadobowiązkowego. Nauki gimnastyki udzielano w tym roku jeszcze jako przedmiot nadobowiązkowego.

W sprawozdaniu niniejszem podaje się tylko wykaz lektury autorów łacińskich i greckich, tudzież tych utworów polskich i niemieckich, które czytano w całości, bądź w szkole, bądź w domu, a które nie są objęte Wypisami, — nadto sprawozdanie z nauki kaligrafii w kl. I. i rysunków w kl. I. II. III. i IV. jako przedmiotów obowiązkowych.

a) W Y K A Z L E K T U R Y.

z) *Lektura łacińska.*

Klasa III.

W oddziale A. i B.

Cornelius Nepos: Miltiades, Themistocles, Epaminondas Cimon, Aristides, Pelopidas (prywatnie). Curtius Rufus: „Historia Alexandri Magni“ I. II. XIII. XIV.

Klasa IV.

C. Julii Caesaris Commentarii de bello Gallico lib. I. (30 rozdz.) II. 1—16, IV. 20—36, VI. 1—29, VII. 1—32, 67—90.

Lekt. extemp: Caes. ll. 1, 2, V. 1, 2, 35, 36, 37, 38.

Lekt. pryw: Caes. lib. III. Curt. Ruf. Alex. ll. XIII. XIV.

Klasa V.

Ovidius: I. Ex libris Metamorphoseon czytano ustępy
1. Describuntur quattuor humani generis aetates. Gigantomachia.
2. Juppiter homines exstinguere constituit. 3. Diluvium. 4. Deucalion et Pyrrha. 5. De Niobes eiusque liberorum interitu. 6. De Orpheo et Euridice. 7. Fabula de Mida rege. 8. Cadmus in draconem mutatur. 9. De Philemone et Baucide.

II. Ex libris Fastorum czytano ustępy: I De anno Romuleo deque diebus fastis nefastisque. 1. De Jano bifirmi. 2. De vocis Februarii origine. 3. Arion a delphino servatur. 4. De Fabiorum ad Cremeram interitu. 5. De Romulo Quirino. 6. Quo dolo Gabii sint capti.

III. Ex libris tristium: I Ovidius de vita sua.

IV. Ex reliquis elegiis selecta: De Daedalo et Icaro.

V. Livius: Ab urbe condita lib: 1. (w wyjątkach) i XXI.

Prywatna lektura: Livius: lib: XXII.

Klasa VI.

Sallustius: Bellum Ingurthinum.

Cicero: I. Oratio in Catilinam.

Vergilius: Aeneidos lib: I. 1—222, 494—632, II. 1—56, 195—437, IV. 279—392, 522—705, VI. 264—676. Ecl. I, V. Georgic. II. 319—345, 458—540.

Lekt. extemp: Cic. in Cat. II. i IV Verg. Aen. II. 634—670 IV. 219—245, VI. 124—155, 236—264.

Lekt. pryw: Verg. Aen. V.

Klasa VII.

Cicero: In Cat. orat. IV.,

Cato maior.

Plinius Młodszy: Listy.

Vergilius: Aeneidos ks. IX.

Prywatnie przeczytali uczniowie:

Cicero: In Cat. orat. II. i III.

Pro Archia poeta.

De imperio Cn. Pompei.

Cicero: *Somnium Scipionis*.

Pliniusz Młodszy: Resztę listów zawartych w podręczniku szkolnym.

Klasa VIII.

Horatii carmina: lib: I. 1. 3. 4. 6. 7. 14. 15. 22. 25. 26. 31. 34. 37.

lib: II. 1. 2. 3. 7. 13. 14. 17. 20.

» III. 1. 2. 4. 5. 8. 13. 18. 21. 30.

» IV. 3. 4. 7. 12.

Epodon lib: 2. 7. 9. 10. Carmen saeculare.

Satirarum libri I. 1. 5. 6. 9., libri II. 1. 6.

Epistolarum libri I. 2. 4. 10.

Taciti annalium lib. I. c. 1—30, 49—52.

lib. II. 41—55. 69—83.

lib. III. 1—7.

lib. IV. 1—9. 37—42. 57—59.

lib. XIV. 51—56.

lib. XV. 38—45. 60—65.

Prywatnie uczniowie czytali: Taciti: *Dialogus de claris oratoribus*; *Germanię* w wyjątkach.

3) *Lektura grecka.*

Klasa V.

Xenofont: Z *Anabasis*: 1. Powód do wojny i przygotowania wojenne. 2. Wojsko greckie buntuje się. 3. Pochód przez Cylicję i Syryę. 4. Zdrada Orontasa. 5. Pochód przez Babilonię. 6. Bitwa pod Kunaksą. 7. Hellenowie zawierają z Persami zawieszenie broni. 8. Zdrada. 9. Ksenofont. Wybór dowódców wojska greckiego.

Z *Cyropedyi*: 1. Cyrus u swojego dziadka Astyagesa.

Z *Pamiętników*: Część I.

Homer: *Ilias* ks. I. III. VI.

Klasa VI.

Homer: *Ilias*. Przeczytano w całości ks. VI. IX. X. XVI. w wyjątkach ks. XVIII.

Plutarch: *Demostenes*.

Herodot: Przedmowa, ks. I. 1—4. i 5. 23—24. 204—214. II. 2; III. 1—3; 14—15; 39—43; 119; 120—125; 153—159; VI. 43—45; 94—120; VII. 196—238.

Klasa VII.

Demosthenes: Filipika: I. i II.

Homer: Odyseja: ks. I. V. VI. IX. XI.

Plato: Apologia.

Lekt. extemp: Odyss: X. 1—50, XXI. 1—84, Demost: Ol. I. 14—19, Fil: III. 45—51.

Lekt. pryw: Odyss: VII. X. XVIII. Demosth: O pokoju, Filip: III.

Klasa VIII.

Plato: Wyjątki z Protagorasa, Gorgiasa, Uczty, Fedona.

Euripides: Medea.

γ) *Lektura polska.*

Oprócz utworów i wyjątków, pomieszczonych w Wypisach, czytano w całości:

Klasa V. A i B.

Mickiewicz: Pan Tadeusz.

Szekspir: Makbet.

Fredro: Zemsta.

Nadto prywatnie czytali uczniowie: Powieści poetyckie Byrona, Komedyje Fredry, Tragedye Szekspira, Sienkiewicza: Ogniem i mieczem.

Klasa VI.

Kochanowski: Odprawa posłów greckich,

„ Treny,

Górnicki: Dworzanin, II. ks.

Sienkiewicz: Trylogia,

Pasek: Pamiętniki,

Krasicki: Przypadki Doświadczyńskiego cz. I., Satyry.

Klasa VII.

Zabłocki: Fircyk w zalotach,

Niemcewicz: Powrót Poła,
 Feliński: Barbara Radziwiłłówna,
 Mickiewicz: Dziady wileńskie (I. II. IV.),
 „ Grażyna,
 „ Dziady dreźnieńskie (III),
 „ Konrad Wallenrod,
 „ Sonety krymskie,
 Malczewski: Marya,
 Goszczyński: Zamek kaniowski.

Klasa VIII.

Słowacki: Kordyan, Balladyna, Anelli, Lilla Weneda, Beniowski, Król Duch, rapsod I.,
 Krasiński: Nieboska komedia,
 „ Irydyon, Przedświt, Psalm przyszłości,
 Korzeniowski: Mnich.
 Nadto czytali uczniowie: Karpackich Górali i Prusa Placówkę.

2) *Lektura niemiecka.*

Klasa V. Hauff: Die Karawane.

Klasa VI. Eichendorff: Aus dem Leben eines Taugenichts.

Klasa VII. Schiller: Wallenstein.

Klasa VIII. Goethe: Faust, (I. u. II. Teil.)

Schiller: Maria Stuart.

b) K A L I G R A F I A.

Udzielano tej nauki w obu oddziałach klasy I. po jednej godzinie tygodniowo. Ćwiczono systematycznie w piśmie polskim i niemieckim według wzorów, pisanych przez nauczyciela na tablicy i podług wzorów w zeszytach Nowickiego.

c) RYSUNKI ODRĘCZNE.

W klasie I.

Naukę rozpoczęto ćwiczeniami rozmachowemi na łatwych

motywach ornamentów swojskich i obcych, następnie rysowano liście z natury i stylizowane i przedmioty z otoczenia w konturach.

W klasie II.

Po objaśnieniu zjawisk perspektywy rysowano w perspektywie przedmioty graniaste z oznaczeniem mocy cienia własnego i rzuconego. Naukę tę przeplatano rysunkiem płaskim i ćwiczeniem w nakładaniu barwami.

W klasie III.

Rysowano przedmioty graniaste i okrągłe w perspektywie pojedynczo w grupach, ćwiczano w cieniowaniu węglem, ołówkiem i kredą kolorową, nadto malowano liście, pióra, motyle. Od czasu do czasu przeplatano tę naukę rysunkiem ornamentu płaskiego.

W klasie IV.

Rozszerzono materiał naukowy z zakresu rysowania z natury na przedmioty przemysłu artystycznego, ustawiane pojedynczo i w grupach. Do wykończenia wzorów używano ołówka, pendzla, węgla, kredy kolorowej. Na wycieczkach robiono szkice z roślin, drzew i krajobrazów.

d) NAUKA RELIGII MOJŻESZOWEJ

I. oddział (klasy I. i II.)

Historia biblijna do podziału państwa. Objaśnienia Dekalogu. Święta i posty. Modlitwa poranna i wieczorna i Błogosławieństwa.

II. oddział (klasy III. i IV.)

Historia biblijna od podziału państwa aż do jego upadku. Najważniejsze przepisy ceremonialne i rytualne. Modlitwa na sobotę i święta.

III. oddział (klasy V. i VI.)

Historia Żydów po upadku państwa. Wybór ustępów z Pentateuchu i Proroków z objaśnieniami pod względem treści i historii.

IV. oddział (klasy VII. i VIII.)

Życiorysy sławnych mężów. Etyka na podstawie dwóch pierwszych rozdziałów Przypowieści Ojców »Pirke Aboť«

B. Nauka języka ruskiego jako przedmiotu względnie obowiązkowego.

Nauka odbywała się na trzech kursach w czterech oddziałach po dwie godziny tygodniowo podług planu A.

Kurs I. (dwa oddziały).

Z gramatyki przerobiono głosownię i odmianę wyrazów. Składnię omawiano przygodnie Z Wypisów B. Łepkiego przeczytano 20 ustępów z czego 2 memorowano. Ćwiczenia w pisaniu początkowo na każdej lekcyi, później co druga lekcyja krótki dyktat.

Kurs II.

Z gramatyki powtarzano odmianę wyrazów i przerobiono składnię (przygodnie). Z Wypisów Al. Barwińskiego »Wyjimky z narodnoji literatury XIX. wiku cz. I.« czytano dzieła celniejszych pisarzy do Szewczenki włącznie wraz z podaniem krótkiej biografii autorów. Życiorys Szewczenki wzięto dokładnie. Zadania szkolne pisano dwa razy w miesiącu.

Kurs III.

Z gramatyki omawiano przygodnie ważniejsze wiadomości. Z wypisów Al. Barwińskiego j. w. cz. II., przy odpowiednich objaśnieniach literacko-historycznych, czytano w wyimkach dzieła niektórych pisarzy od Kulisza począwszy. Zadania szkolne dwa razy na miesiąc.

C. Nauka przedmiotów nadobowiązkowych.

1. Historia kraju rodzinnego.

Udzielano tej nauki w klasie VIII. w I. półroczu według podręcznika Lewickiego i Kutrzeby:

Od pierwszego podziału Polski do roku 1863. włącznie; podano ogólny pogląd na całokształt dziejów Polski ze szczególnem uwzględnieniem wewnętrznego ustroju państwa.

2. Rysunki odręczne.

Udzielano tej nauki w dwóch godzinach tygodniowo w jednym oddziale, który obejmował uczniów klas V. — VIII.

Uczniowie robili zdjęcia z pojedynczych przedmiotów i grup. Z uczniami zdolniejszymi przerobiono rysunek figuralny z modeli gipsowych i z natury. Do wykonania rysunków używano ołówków, węgla, farb i nowej kredy kolorowej. W czasie stosownym przedsiębrano wycieczki poza szkołę dla zdjęć z natury.

3. *Nauka gimnastyki.*

Nauka odbywała się w czterech oddziałach po dwie godziny tygodniowo.

Oddział I. i II.

W dniach pogodnych w jesieni i na wiosnę odbywała się gimnastyka na podwórzu gimnazjalnem, w dni słotne i zimie w sali gimnastycznej. Według systemu Linga przerabiano ćwiczenia wolne, prostujące, mięśniowe, w oddechaniu i ćwiczenia na drabinie szwedzkiej, nadto ćwiczenia laskami, ciężarkami, skok w dal, w wyż, bieg płaski, gry i zabawy, wreszcie okolicznościowo przerabiano ćwiczenia na przyrządach I. i II. stopnia.

Oddział III. i IV.

Ćwiczenia parterowe, wolne, laskami i ciężarkami, musztra, ćwiczenia na wszystkich przyrządach gimnastycznych I. II. i III. stopnia, a z lekkiej atletyki skok w dal, w wyż, rzut dyskiem i oszczepem.

4. *Nauka śpiewu:*

Odbywała się w 2 oddziałach w 4 godzinach tygodniowo.

W oddziale I.

Uczniowie poznali wartość nut, znaki muzyczne i dynamiczne, gamę diatoniczną i interwały, na łto przerabiali jednogłosowe ćwiczenia praktyczne.

W oddziale II.

Uczniowie śpiewali pieśni na chór męski z organem i a capella, treści religijnej i świeckiej na uroczystościach i na nabożeństwach zakładowych. W kościele wykonywano msze: Gounoda, Millera, Biegera, Hallera, Schöpfa, Perosiego, pieśni adwentowe, kołendy, wielkopostne, wielkanocne i okolicznościowe.

IV.

Tematy wypracowań piśmiennych.

a) w języku polskim:

- Klasa V. A.
1. a) Jesień w przyrodzie a w życiu człowieka (dom.)
b) Wspomnienie z tegorocznych wakacji. (dom.)
 2. a) Opisy przyrody w pierwszych czterech księgach Pana Tadeusza. (szk.)
b) Jak przedstawił Matejko Hołd pruski? (szk.)
 3. Boleść Araba w poemacie Słowackiego p. t. »Ojciec Zadżumionych« (szk.)
 4. Wrażenia i spostrzeżenia przy odjeździe pociągu (dom.)
 5. a) Śmierć ostatniego z Horeszków. (Na podstawie II. ks. Pana Tadeusza.) (szk.)
b) Charakterystyka Jana Bieleckiego. (szk.)
 6. Zima i jej przyjemności. (dom.)
 7. Powody wyprawy Cyrusa przeciw bratu. (szk.)
 8. Spór Cześnika z Rejentem. (szk.)
 9. Wina Robaka w opowiadaniu Gerwazego a w świetle jego własnej spowiedzi. (dom.)
 10. a) Powód gniewu Achillesa. (Na podstawie lektury Homera) (szk.)
b) Oblężenie Zbaraża. (Na podstawie lektury H. Sienkiewicza: »Ogniem i mieczem« (szk.)
- Klasa V. B.
1. a) Powołanie poety (Na podstawie wyjątku z Kraszewskiego Powieści bez tytułu. (dom.)
b) Poranek jesienny. (Na podstawie własnych spostrzeżeń) (dom.)
 2. a) Widok latarni morskiej. (Na podstawie Latarnika) (szk.)
b) Koleje życia Skawińskiego. (szk.)
c) Wpływ wypadków życiowych na ustrój duchowy Latarnika. (szk.)

3. a) Krajobraz pustynny w Ojcu Zadżumionych. (szk.)
b) Owidiusza Niobe a Ojciec Zadżumionych Słowackiego. (szk.)
4. a) Ocena Beniowskiego ze stanowiska etyki. (dom.)
b) W jaki sposób książd Robak jednał szlachtę dla sprawy narodowej? (dom.)
5. a) Polowanie na niedźwiedzia. (Na podstawie IV. ks. Pana Tadeusza. (szk.)
b) Obrazek z życia starszlacheckiego w Kola-
czach Szymonowicza. (szk.)
6. Przyczyny upadku cesarstwa zachodnio-
rzymskiego. (dom.)
7. Bieg myśli i uczuć w wierszu Mickiewicza
p. t. »O czym tu dumać...« (szk.)
8. a) Rola Lady Makbet w Makbecie Szekspira. (szk.)
b) Jakie trudności miał Makbet do pokonania
w dążeniu do zamierzonego celu? (szk.)
9. Dlaczego Pan Tadeusz jest epopeją? (dom.)
10. Dlaczego, za co i jak mamy kochać Ojczyznę?
(Na podstawie Skargi kazania o miłości Oj-
czyzny.) (szk.)

Klasa VI.

1. a) Historia ziarnka sosny. (dom.)
b) Graecia capta Romanos cepit victores. (dom.)
c) Szkoły w Polsce średniowiecznej. (dom.)
2. a) Sąd Długosza o własnem dziele. (szk.)
b) Życiorys Janickiego. (Na podstawie elegii
ks. I. 7. (szk.)
3. a) Godność szlachecka w pojęciu Orzechow-
skiego. (szk.)
b) Przepowiednie Orzechowskiego w Quincun-
xie. (szk.)
4. Uzasadnić prawdziwość słów Stanisława
Tarnowskiego: »Kochanowski stworzył i dał
nam poezję.« (dom.)
5. a) Powaby życia wiejskiego w »Pieśni o So-
bótce« Kochanowskiego. (szk.)
b) Aluzje polityczne do stosunków polskich
w »Odprawie posłów greckich«. (szk.)
6. a) Skarga jako polityk. (dom.)

- b) Jakie szczegóły do oblężenia Zbaraża mógł Sienkiewicz zaczerpnąć z »Wojny domowej« Twardowskiego? (dom.)
- 7. Obraz doli ludu w »Żeńcach« Szymonowicza. (szk.)
- 8. a) Jak pojmuje Kochowski stosunek Polski do Boga? (szk.)
 - b) Zasługi Konarskiego dla polskiej szkoły (szk.)
- 9. a) Sąd Paska o rokoszu Lubomirskiego. (dom.)
 - b) Charakterystyka literatury XVII. wieku (dom.)
- 10. a) Jaką miał Naruszewicz metodę badań historycznych?
 - (Na podst. Memoryału względem pisania historyi narodowej.) (szk.)
 - b) Objawy reakcji przeciw racjonalizmowi w literaturze doby Stanisławowskiej (szk.)

Klasa VII.

- 1. a) Rozwinąć myśli zawarte w wierszu Morsztyna p. t. »Non fecit taliter ulli nationi.« (dom.)
 - b) Morze nie dzieli, lecz zbliża narody. (dom.)
- 2. a) Istota pseudoklasycyzmu. (szk.)
 - b) Na czym polega ironia Krasickiego w satyrze: »Do króla?« (szk.)
- 3. a) Walery a Szarmancki w »Powrocie posła«. (szk.)
 - b) Charakterystyka dwu stronnictw politycznych w »Powrocie posła«. (szk.)
- 4. Rozwinąć myśl zdania Szymonowicza: »Nie żył, po kim piękna pamięć nie została«. (dom.)
- 5. a) W jaki sposób Woronicz w »Hymnie do Boga« łączy losy Polski z ideą sprawiedliwości Bożej? (szk.)
 - b) Na »Barbarze Radziwiłłównie« Felińskiego wykazać cechy tragedii pseudoklasycznej. (szk.)
 - c) Motywy romantyczne w balladzie Niemcewicza p. t. Allondro i Helena. (szkol.)
- 6. Dążenia wolnościowe i narodowościowe w Europie w pierwszej połowie XIX w. (dom.)
- 7. Rola Halbana w Konradzie Wallenrodzie. (szk.)
- 8. a) Pierwiastek ludowy w balladach Mickiewicza.

- b) Bieg myśli i uczuć w Improwizacji Konrada.
 9. Wyjaśnić i uzasadnić prawdziwość zdania Dmochowskiego :
 „Czytać dawne języki i obce rozumieć
 Dobrze jest, lecz ojczysty trzeba najprzód
 umieć“.

10. a) Reminiscencye z Maryi Malczewskiego w Janie Bieleckim Słowackiego.

b) Wojewoda z Maryi Malczewskiego, a Stolnik z Pana Tadeusza Mickiewicza. (Charakterystyka porównawcza.)

Klasa VIII.

1. a) Wpływ przyrody na charakter narodu. (dom.)
 b) Związek między literaturą a dziejami narodu. (dom.)
2. a) Filon z Balladyny a Gustaw z Dziadów. (szk.)
 b) Monolog Kordyana na Mont Blanc a Improwizacja Konrada. (szkol.)
3. a) Sybirska przyroda w Anhellim. (szk.)
 b) Idea pokuty w Anhellim. (szkol.)
4. Dulcia non meruit, qui non gustavit amara. (dom.)
5. a) Świat rzymski w Irydynie. (szk.)
 b) Chrześcijaństwo w Irydynie. (szk.)
 c) Wpływ Konrada Wallenroda na pomysł i wykonanie Irydyona (szk.)
6. a) Apologia przeszłości Polski w Przedświcie Krasińskiego.
 b) Zapatrywania historyzoficzne Krasińskiego. (Na podst. Wstępu do Przedświtu.)
7. Idea przewodnia Placówki Prusa.

b) W języku niemieckim.

Klasa V A.

1. Der schönste Tag meiner Ferienzeit. (szkol.)
2. Graf v. Habsburg. (Schiller) Gedankengang. (dom.)
3. Eine Übersetzung aus dem Polnischen. (szk.)
4. Der treue Möros. (dom.)
5. Hofers Heldentod. (szk.)
6. Der Wassermensch. (dom.)

7. In den Ruinen von Karthago. (dom.)
8. Fatmes Entführung. (Auf Grund der Karavane von Hanff.) (szk.)
9. Die Niobe Sage. (dom.)
10. Der Schenk von Limburg. (szk.)
11. Das Reisen sonst und jetzt. (Übersetzung aus dem Polnischen) (dom.)
12. Die Kraniche des Ibykus. (Erzählung) (szk.)

- Klasa V. B.
1. Des Kaisers neue Kleider. Gedankengang. (szk.)
 2. Schillers Handschuh. (dom.)
 3. Eine Übersetzung aus dem Polnischen. (szk.)
 4. Der treue Möros. (dom.)
 5. Hofers Heldentod. (szk.)
 6. Der Wassermensch. (dom.)
 7. In den Ruinen von Karthago. (dom.)
 8. Fatmes Entführung. (Auf Grund der Karavane von Hanff) (szk.)
 9. Die Niobe Sage. (dom.)
 10. Der Kampf zwischen den Horaziern und Kuriaziern. (szk.)
 11. Das Reisen sonst und jetzt. (Übersetzung aus dem Polnischen.) (dom.)
 12. Kurzer Inhalt des 1. Gesanges von Homers Ilias. (szkol.)

- Klasa VI.
1. Die Botschaft des Katers. (Reineke Fuchs) (szk.)
 2. Hektors Abschied. (Schiller) (dom.)
 3. Kudruns Not und Befreiung. (szk.)
 4. Ungleiche Kameraden. (dom.)
(Eine Szene nach freier Wahl) (szk.)
 5. Eine Übersetzung aus dem Polnischen. (dom.)
 6. In den Ruinen meines Glückes. (Taugenichts) (dom.)
 7. Die deutsche Hanse. (szk.)
 8. Das seltsame Schloss. (Aus dem Leben eines Taugenichts v. Eichendorff.) (dom.)
 9. Sigurd der Drachentöter. (dom.)
 10. Taillefer. (szk.)

11. a) Laokoons Schicksal (Auf Grund der lateinischen Schullektüre) (dom.)
 b) Ein Ausflug im Frühling. (dom.)
12. Parsivals Jugend. (Erzählung) (szkol.)

- Klasa VII.
1. Die Charaktere im Nibelungenliede. (dom.)
 2. Walthers Elegie. (szk.)
 3. Ein Markttag in unserer Stadt. (dom.)
 4. Prolog in Schillers Wallenstein. Gedankengang. (szkol.)
 5. Zur Erinnerung an den Heldentod des Josef Poniatowski. (dom.)
 6. Klopstock als Lyriker. (szk.)
 7. Die Charaktere der beiden Piccolomini. (dom.)
 8. Die Parabel von den drei Ringen. (szk.)
 9. Lessing als Dramatiker. (szk.)
 10. Wissen ist ein Schatz, Arbeit der Schlüssel dazu. (dom.)

- Klasa VIII.
1. Goethes Jugendsichtung. (szkol. 2 godz.)
 2. Befestigung des Hauses Habsburg. (dom.)
 3. Die Exposition der Schillerschen Maria Stuart. (szkol.)
 4. Schillers Ansichten über das Wesen und die Aufgabe der Dichtung. (szkol.)
 5. Wirtschaftliche Verhältnisse des Kronlandes Galizien. (dom.)
 6. Das Bettelweib von Locarno. (dom.)
 7. Faust am Scheidewege. (szkol.)
 8. Verdienste der Romantiker um die Entwicklung der deutschen Literatur. (dom.)

V.

Stan zbiorów naukowych.

A. Biblioteka.

1. Dla nauczycieli.

Z końcem roku szkolnego 1913/14 było 1665 dzieł w 2251 tomach. W roku szkolnym 1912/13. zakupiono 85 dzieł w 98 tomach.

Z tych znaczniejsze są: Br. Dembiński: Polska na przełomie. J. Sorel: O sztuce, religii i filozofii. A. Szelański: Dzieje powszechne. S. Askenazy: Ks. Józef Poniatowski. Cicero: Epistularum libri XVI. ed. Mendelsohn. Blücher: Moderne Technik. Passendorfer: Słownik ortograficzny. Współczesne malarstwo polskie. Słownik geograficzny ziem polskich. Skatkowski: Ks. Józef Poniatowski. Bruner: O ciałach promieniotwórczych. Gawroński: Sprawy i rzeczy ukraińskie. J. Pełeński: Halicz w dziejach sztuki średniowiecznej.

W darze otrzymano publikacje Akademii Umiejętności w Krakowie.

Czasopisma.

W roku szkolnym 1913/14. prenumerowano następujące czasopisma: a) *polskie*: 1. Barwa, 2. Eos, 3. Kosmos, 4. Pamiętnik literacki, 5. Poradnik językowy, 6. Przegląd filozoficzny, 7. Przewodnik bibliograficzny, 8. Przegląd polski, 9. Wszechświat, 10. Ruch, 11. Muzeum, 12. Książka, 13. Lud, 14. Przegląd powszechny, 15. Kwartalnik historyczny; b) *niemieckie*: 1. Das literarische Echo, 2. Zeitschrift f. d. phys. u. chem. Unterricht, 3. Zeitschrift für Zeichenunterricht, 4. Zeitschrift für österr. Gymnasien, 5. Kartographische und Schulgeographische Zeitschrift.

Programy.

Z końcem roku szkolnego 1913/14. było 1790 Programów Zakładów średnich krajowych i pozakrajowych.

2. Dla młodzieży:

a) polska

Liczy obecnie dzieł 1096 Dziełi się na książnicę niższego gimnazjum, zawierającą dzieł 465 i wyższego gimnazjum o 631 dziełach.

W ostatnim roku nabyto 97 książek.

b) niemiecka

Liczy obecnie numerów 368, tomów 731.

c) ruska

Biblioteka liczyła z końcem roku szkolnego 1913/14. 53 dzieł w 69 tomikach. W ostatnim roku przybyło nowych dzieł 15. Jest więc 68 dzieł.

Udział uczniów i ruch książek w Bibliotece dla młodzieży w roku szkolnym 1913/14.

KLASA	Dziółka polskie		Dziółka ruskie		Dziółka niemieckie	
	Ilość uczniów wypożyczających.	Ilość dzieł (tomów) wypożyczonych	Ilość uczniów wypożyczających.	Ilość dzieł (tomów) wypożyczonych	Ilość uczniów wypożyczających	Ilość dzieł (tomów) wypożyczonych
I. a.						
I. b.						
II.	35	263				
III.	22	183				
III. b.	18	141				
IV. a i b	37	453	12	20	54	74
V. a i b	38	435	15	27	20	30
VI.	26	286	6	13	—	—
VII.	36	360			37	52
VIII.	19	185			23	80
Razem	231	2306	33	60	134	236

3. Biblioteka pauperum.

Z początkiem roku szkolnego 1913/14. Biblioteka ta obejmowała 190 podręczników szkolnych w 522 tomach. W ciągu roku zakupiono z funduszu „Pomocy koleżańskiej“ i otrzymano w darze 24 podręczników. Usunięto z powodu zużycia 58 podręczników. Ogółem Biblioteka ta liczy obecnie 214 podręczników w 589 tomach.

B. Gabinet geografii i historii.

Gabinet ten obejmuje według Inwentarza z końcem roku szkolnego 1913/14. 331 pozycji — a 423 przedmiotów, — mianowicie: 3 globy, 1 telurium, 1 busolę, 128 map, 20 kart specjalnych, 24 kart generalnych, 158 obrazów, 2 stereoskopy, obrazy stereoskopowe, szkice kartograficzne, — »Na około świata« (2 części), »Obrazy dla szkoły i domu« (2 serye), *Regenten Österreichs*, *Hirt: Völkerkunde* (3 tomy), *Bilderatlas zur Pflanzengeographie*.

C. Gabinet historii naturalnej.

Dział mineralogiczny i geologiczny obejmuje 154 numerów Inwentarza. W skład jego wchodzi: 190 minerałów i skał, 6 modeli zwierząt wymarłych, 54 tablic, zbiorok skamielin; zbiorok imitacji drogich kamieni, zbiorok modeli z drzewa, modele krystalograficzne.

Dział botaniczny obejmuje z końcem roku 1913/14. ogółem 44 numerów inwentarza. W skład jego wchodzi: 25 modeli roślin, jeden zbiór modeli grzybów, 132 tablic, 1 zielnik, 2 pudełka modeli zasuszonych roślin owadożernych i nasion, zbiór drzew skamieniałych, stereoskop i fotografie do niego. Przybyło 10 tablic traw.

Dział zoologiczny obejmował z końcem r. 1913/14. ogółem 248 numerów Inwentarza. W skład jego wchodziły okazy i tablice. W ostatnim roku Zbiory zoologiczne wzbogaciły się darami Dra Mikołaja hr. Reya i p. Preglera: Pierwszy ofiarował sztuk 18 wypchanych zwierząt i tak: 3 ssaki, 8 pływaków, 3 kuraki, 2 drapieżne, 1 brodziec, 1 łączęcy. Drugi: p. Pregler, ofiarował szczękę rekina młodego, kolekcję czaszek zwierząt leśnych i kolekcję rogów sarnich.

D. Gabinet zbiorów do nauki fizyki i chemii.

Inwentarz zbiorów do nauki fizyki obejmuje 308 pozycji a do nauki chemii 156.

W roku szkolnym 1913/14. zakupiono: spektroskop Bunse-na, krzesiwko pneumatyczne, butelkę lejdejską rozbieralną, butelkę lejdejską do maszyny Töplera, statyw do lunety, rurki Crokessa z różnym stopniem rozrzedzenia gazów.

E. Zbiór środków pomocniczych do nauki matematyki

Inwentarz środków pomocniczych obejmuje 9 pozycji.
W ostatnim roku nic nie zakupiono.

F. Gabinet archeologii i sztuki.

Sklada się z 26 pozycji, z których najważniejsze są: Teodor Hoppe »Bilder zur Mythologie u. Geschichte« — Furtwängler-Ulrich »Denkmäler griech. u. röm. Sculptur« — Bruckman »Schulwandtafeln zur Veranschaulichung antiker Kunst« — Cybulski »Tabulae, quibus antiquitates Graecae et Romanae illustrantur« — Pichlers Wittwe »Wandtafeln zur Veranschaulichung des antiken Lebens« von Dr. Gall u. Dr. Rebhahn — Ch. Ziegler »Das alte Rom«. *Klassische Kunst*: A. E. Seemann »Alte Meister«, Collignon »Geschichte der griechischen Plastik«, Pasquale d'Amelio »Domus Vettia Pompeiana«, wreszcie modele domu, ubiory, naczynia greckie, stereoskopy.

G. Zbiór przyrządów do nauki gimnastyki i przyborów do gier i zabaw.

Inwentarz środków do nauki gimnastyki i przyborów do gier i zabaw obejmuje pozycji 72. W ostatnim roku zakupiono 2 oszczepy i 1 dysk.

H. Gabinet rysunkowy.

Liczy przyborów do nauki rysunków 5, wydawnictw 27, modeli do nauki perspektywy 56, przedmiotów z natury jak naczyni, tablic, zasuszonych liści, piór i ogonów ptasich, motyli, owadów w kasetkach, przedmiotów codziennego użytku, wypchanych ptaków, razem sztuk 219. Modeli gipsowych liczy gabinet 28, przeważnie głów i biustów klasycznych. Do użytku nauczyciela rysunków zaprenumerowano miesięcznik: »Zeitschrift für Zeichen und Kunstunterricht«.

I. Zbiór środków do nauki śpiewu.

Obejmuje 65 pieśni, 3 zbiory pieśni (25+68+22) 28 śpiewników na 2 głosy, 15 podręczników do nauki śpiewu, 2 msze żałobne i 13 mszy uroczystych 2, 3 i 4 głosowych. W ostatnim roku inwentarz wzbogacił się o 2 zbiory pieśni i 1 mszę

VI.

Ważniejsze rozporządzenia Władz szkolnych.

C. k. Rada szkolna krajowa rozp. z d. 26. sierpnia 1913 l. 9742/IV. poleca po myśli reskryptu Pana Ministra Wyznań i Oświaty z dnia 1. czerwca 1913. l. 2460., aby na przyszłość nie przyznawano stopnia »na ogół uzdolniony« :

1. uczniom, którzy już w roku poprzednim przeszli do klasy wyższej ze stopniem »na ogół uzdolniony«,

2. repetentom, którzy mimo powtarzania klasy nie zdołali we wszystkich przedmiotach osiągnąć dostatecznych wyników ;

3. uczniom, którzy w ciągu roku szkolnego przy wszystkich klasyfikacjach okresowych mieli z trzech lub więcej przedmiotów notę »niedostateczny«,

4. uczniom, którzy przy klasyfikacji z końcem roku szkolnego otrzymają notę »niedostateczny« w tym samym przedmiocie, w którym na trzeciej konferencji okresowej, zamykającej I. półrocze, również otrzymali notę »niedostateczny«.

C. k. Rada szkolna krajowa rozp. z d. 28. października 1913. l. 19106/IV. zwraca uwagę na obowiązek domowych nadzorów uczniów doniesienia naczelnikowi gminy i dyrekcji Zakładu o pojawieniu się chorób zakaźnych w ich domu (szkarlatyna, błonica, tyfus bizuszny, biegunka krwawa, nagminne zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych, tyfus plamisty, ospa, cholera azjatycka, dżuma, tyfus powrotny, egipskie zapalenie oczu, żółta febra, ukąszenie przez zwierzę chore na wściekliznę), a to w myśl ustawy z 14. kwietnia 1913. Nr. 67. Dr. u. p.

C. k. Rada szkolna krajowa rozp. z d. 1 grudnia 1913. r. l. 21566/IV. przypomina uczniom zakaz pod grozą wykluczenia z Zakładu, urządzania i udziału w zabawach publicznych.

C. k. Rada szkolna krajowa rozp. z d. 19. stycznia 1914. l. 498/IV. podaje do wiadomości zarządzenie c. k. Inspektoratu Ruchu w Krakowie. L. cz. 10775., według którego uczniom Szkół średnich wolno przebywać na peronie i w poczekalniach kolejowych tylko w razie posiadania odpowiednich legitymacji kolejowych, jak bilet jazdy, bilet wstępu na peron i t. p. i to najdalej na jedną godzinę przed odejściem pociągu.

I. Exc. Pan **Minister** Wyznań i Oświaty pozwala wyda-
wać na żądanie — osobne **świadectwa** uczniom Szkół średnich
i Seminarów nauczycielskich z nadobowiązkowej **nauki strze-
lania** (reskr. c. k. Min. W. i O. z d. 6. maja 1914 l. 19547 ex
1913.) Świadectwa mają być podpisane przez Kierownika nau-
ki strzelania dyrektora Zakładu a zaopatrzone w stempel za 30 h.

VII.

Fizyczny rozwój młodzieży.

Prócz ćwiczeń fizycznych, w których bierze młodzież udział podczas nauki gimnastyki, uprawiono w ciągu ostatniego roku szkolnego między lekcyami szkolnemi na dziedzińcu gimnazyalnym zabawy i gry ruchowe. W godzinach popołudniowych oddawała się młodzież w zimie : ślizgawce na stawie kolejowym i saneczkowaniu na pagórkach gawrzyłowskich, w lecie zaś 20 uczniów pod kierownictwem prof. Kozłowskiego oddawało się grze w piłkę nożną, rzucało dyskiem i oszczepem, skakało o tyczce na błoniach wojskowych.

Prócz tego młodzież całego Zakładu jest zorganizowana w korpusy studenckie pod kierownictwem prof. Radomskiego.

Na czele korpusów stał do maja 1914. uczeń VIII. kl. Leja Edward, od maja zaś uczeń kl. VII. Jezierski Franciszek.

Poszczególne oddziały klasowe korpusów odbywały ćwiczenia w pochodach i obrotach pod kierownictwem naczelników klasowych.

Prócz tego w zorganizowanych oddziałach odbywała młodzież pochody z Gimnazjum do Kościoła na nabożeństwa i także pochody w czasie uroczystości narodowych i uroczystości Zakładu.

Wycieczki.

Nie zaniedbano również w ostatnim roku szkolnym wycieczek z uczniami i to tak w bliższą okolicę, jak kolejną do miejsc historycznych i zakładów przemysłowych. Oto poczet tych wycieczek :

W okolicę urządzono 10 wycieczek klasowych pod kierownictwem nauczycieli 10.

Z dalszych wycieczek należy wspomnieć : 1) o wycieczce 42 uczniów pod przewodnictwem prof. Stachnika, Radomskiego i Staronia do Krakowa w dniach 22. 23. i 24. listopada 1913. celem poznania pamiątek historycznych i zakładów przemysłowych ; 2) 5 uczniów pod przewodnictwem prof. Migdała do Wiednia w dniach 30. 31. maja i 1. czerwca 1914., celem wzięcia udziału w strzelaniu konkursowem ; 3) 60 uczniów pod przewodnictwem prof. Kalitowskiego do Wieliczki w dniu 6. czerwca 1914., celem zwiedzenia salin.

Nauka strzelania.

Nauka strzelania odbywała się raz w tygodniu, w czasie od 1. października 1913. do 25. maja 1914 r. Kierował nią prof. Antoni Migdał. W nauce strzelania brało udział 24 uczniów z kl. VII. i 10 uczniów z kl. VIII. Przebieg nauki był następujący: uczniowie zaznajomili się najpierw z prawidłami, które uczą o postawie, o najważniejszych ruchach i ujęciach karabinu, następnie o broni i nabojach, wreszcie o ładowaniu i strzelaniu. Ta część nauki odbywała się w sali szkolnej. Potem odbywało się strzelanie kapslami w sali gimnastycznej lub na podwórzu szkolnem, wreszcie strzelano ostrymi nabojami do tarcz na Strzelnicy wojskowej. Skończyła się ta nauka konkursem strzelaniem do celu na Strzelnicy wojskowej dnia 25. maja 1914., poczem nastąpiło rozdanie nagród w obecności Dyrektora Zakładu i kilku członków Głona. Strzelanie konkursowe zaszczytlili swoją obecnością Reprezentanci wojskowości, którym Dyrektor w przemówieniu do Młodzieży podziękował za gorliwe popieranie nauki strzelania w Gimnazjum. Nagród dostarczyła częścią Komenda 10. korpusu w Przemyśle, częścią zakupiono je z funduszków Zakładu.

Nagrody otrzymali: Morbitzer Władysław, Muchowicz Józef, Stachon Bolesław z kl. VII., Leja Edward i Zaworski Mieczysław z kl. VIII.

WYCIECZKA DO WIEDNIA.

Dnia 30. maja b. r. wyjechał stąd oddział Młodzieży gimnazjalnej pod przewodnictwem prof. Antoniego Migdała do Wiednia, aby wziąć udział w premiowym strzelaniu uczniów Szkół średnich i Związków strzeleckich z całej Monarchii. Strzelanie to odbyło się w dniach 31. maja i 1. czerwca b. r. na Strzelnicy wojskowej w Kragran. Po ukończeniu strzelania nastąpiło uroczyste poświęcenie kamienia węgielnego pod Pomnik Cesarza Franciszka Józefa I. w obecności Arcyksięcia Leopolda Salwatora i Reprezentantów Władz centralnych i krajowych. Potem odbyła się wobec nich defilada wszystkich uczestników strzelania premiowego oddziałami pod dowództwem drużynowych. Defilada ta dziarskim wystąpieniem Młodzieży wywołała powszechne zadowolenie, podziw z uznaniem Arcyksięcia i Reprezentacji Władz. W d. 2. czerwca zwiedzała Młodzież szkolna najważniejsze osobliwości Wiednia.

SKAUTING

Założony w roku 1911. W r. 1913/14 drużyna wzrosła z 4 do 7 zastępów w liczbie początkowo 62, z końcem r. szkol. 55 członków. Zebrania zastępów odbywały się 2 razy w tygodniu, a całej drużyny 1 do 2 razy w miesiącu. Na tych zebraniach urządzano pogadanki skautowe, ćwiczenia w mustrze lub w polu, w sygnalizacyi i ratownictwie i wygłaszano odczyty, dotyczące się dziejów Polski, szczególnie porozbiorowych lub też zagadnień z doby obecnej.

Ważniejsze referaty wygłosili p. J. Szczerbiński »O alko-
holizmie«, prof. Gawryś »O narodzie polskim w dobie dzisiej-
szej«, »O karności« (przyczem Wrona ucz. VI. kl. podał przykła-
dy karności, zaś Hubicki z kl. VII. przykłady niekarności z dzie-
jów Polski) — i »O uświadomieniu narodowem.«

W drużynie skautowej panuje harmonia i karność, kole-
żeństwo i solidarność, poważne pojmowanie obowiązków skau-
ta i ucznia, a ćwiczenia polowe zaprawione były młodzieńczym
humorem i wesołością i tem w znacznej mierze tłumaczyć na-
leży doskonałą sprawność drużyny i wytrzymałość na trudy,
tudzież ochoczą gotowość w spełnianiu rozkazów.

W ubiegłym roku szkolnym odbywały się ćwiczenia polowe
drużyny skautowej 11 razy przez Gawrzyłową do Stasiówki.

W czasie wakacyjnym (1913) część skautów urządziła wy-
cieczkę 8-dniową do Odrzykonja i trzecht tygodniową do Tatr
i Zakopanego.

Nadto pojedyncze zastępy urządziły częste wycieczki
w okolice Dębicy dla ćwiczenia się w terenoznawstwie i w służ-
bie wywiadowczej.

Na ogół: tak fizyczny, jakoteż moralny i umysłowy stan
drużyny był pod każdym względem zadowalniający. W dniu 28.
maja 1914 odbył lustrację drużyny Dr. Tokarski, inspektor gim-
nastyki z Krakowa.

Komendę drużyny sprawował w pierwszym półroczu 1913/14
prof. Stan: **Wiśniewski**, jej założyciel i kilkoletni kierownik, zaś
w drugim półroczu: prof. Tad: **Gawryś**.

VIII.

Warsztaty szkolne i praca fizyczna.

1. Warsztaty studenckie.

Już szósty rok istnieją wtutejszym Zakładzie „warsztaty studenckie“ dzięki ofiarności tutejszej Publiczności i Towarzystwa wzajemnego kredytu w Dębicy. W ostatnim roku nie otrzymały żadnej subwencji.

Warsztaty studenckie obejmowały 2 działy ; mianowicie : stolarstwo i tokarstwo. Najpomyślniej rozwijał się dział stolarski, pod kierownictwem profesora Michała **Kalitowskiego**.

Za materiały zużyty płacili uczniowie w miarę możliwości; niedobór zaś pokryto z funduszków wyżej wymienionych.

2. Praca fizyczna

Celem zapoznania się z sadownictwem oddawało się kilku uczniów pielęgnowaniu drzewek owocowych w ogrodach rodziców swoich.

IX.

Orkiestra gimnazjalna.

Orkiestrą dętą kierował w roku 1913/14. podurz: pocztowy p. **Kohout**. Orkiestra kilkakrotnie w ciągu roku grała w pochodzie uczniów do Kościoła na nabożeństwa i na błonia celem zabaw, nadto brała udział w uroczystych obchodach: racławickim i 3-go Maja, urządzonych przez Obywatelstwo miejscowe, zyskując sobie zupełnie słusznie jego uznanie.

Z Grona nauczycieli opiekowali się orkiestrą: ks. profesor **Kotfis**, prof. **Kozłowski** i prof **Gawryś**, który kierował orkiestrą mieszaną. W próbach orkiestry mieszanej brali czynny udział również niektórzy członkowie Kółka muzycznego »Sokoła«.

Orkiestra cieszyła się też poparciem materyalnem. Młodzież przy wpisach przeznaczająca pewien datek na rzecz muzyki, a Grono nauczycieli dobrowolnie się na ten cel opodatkowało.

X.

Nadobowiązkowa praca umysłowa i zajęcia w „Czytelni“ i Kółkach naukowych.

A. Czytelnia uczniów.

Czytelnia uczniów ukończyła siódmy rok swego istnienia. Uczniowie wyższego gimnazjum gromadzili się w ubiegłym roku szkolnym 3 razy tygodniowo po 2 godziny w czasie od października do końca maja. Referaty wygłaszano w salach szkolnych. W Czytelni samej korzystała młodzież z obfitej Biblioteki, składającej się z 40 dzieł w 220 tomach, wydzielonych z Biblioteki nauczycielskiej (wydawnictwa z zakresu sztuki przyrody, roczniki pism naukowych i literackich). Dla użytku młodzieży przenie-
rowano: Świat, Tygodnik ilustrowany, Nasz kraj, Skaut. Dyrektor Zakładu ofiarował nadto cenny komplet wydawnictw ilustrowanych niemieckich: 1) Welt und Haus, 2) Reklams Universum, 3) Die Gartenlaube, 4) Über Land und Meer, 5) Buch für Alle, 6) Leipziger illustrierte Zeitung, 7) Für alle Welt, 8) Illustrierte Zeitung 9) Meggendorfer Blätter. Prof. Radomski udzielał stale z »Tow. Pomocy przemysłowej« czasopism: 1) Odrodzenie i 2) Przegląd rękodzielniczy. Wydawnictwa te młodzież czytała bardzo chętnie, pogłębiając lekturą wydawnictw obcych swe wiadomości językowe. Dla rozrywki uczniów znajdowały się w Czytelni szachy i warcaby. Kierownictwo Czytelni spoczywało w ręku kuratora: egzaminow. zast. naucz. Franciszka **Nycza**, sekretarzem czytelni był Popławski, uczeń kl. VII.

W roku szkolnym 1913/14 istniały w łonie Czytelni:

B. Kółka naukowe

w liczbie 6; kierownictwo ich spoczywało w ręku nauczycieli a sekretarzami byli uczniowie.

1. Kółko teologiczno-filozoficzne.

Członkowie: uczniowie wyższego gimnazjum.

Kierownik: ks. Błażej **Kotfis**.

Uczniowie zdawali sprawę z przeczytanych książek treści apologetycznej i ascetycznej, miewali odczyty z zakresu apologii chrześcijańskiej, jak n.p. na temat: Panteizm, Agnostycyzm, Materyalizm, Religia i moralność, Chrystus jako człowiek, Religia katolicka a religie akatolickie, Etyka chrześcijańska wobec wojny, Etyka chrześcijańska a pojedynek i inne tematy.

II. Kółko historii polskiej.

Kierownik prof. Michał **Staroń** — sekretarz ucz. Marć Józef z kl. VIII. i Hubicki Stanisław z kl. VII.

Odczytów przygotowano i wygłoszono większą ilość, a z nich najważniejsze:

- 1) 9/X. Gąsiorek Stanisław (kl. VII.), kor. Hubicki (VII.)
»Przedhistoryczne dzieje Słowian«; obec. 112.
- 2) 24/X. Muchowicz Józef (VII) corref. Pietruszka (VII.)
»Pogląd na okres Bolesławowski«; obec. 115.
- 3) 27/XI. Jezierski Franciszek (kl. VII.) kor. Waławski
»Bolesław Chrobry« obec. 70.
- 4) 29/XI. Deszcz Józef (kl. VII.) Wieczorek.
»Powstanie listopadowe«; obec. 300.
- 5) 2/XII. Wałachiewicz Feliks (kl. VII.) kor. Deszcz
»Powstanie listopadowe«; obec. 541
- 6) 10/XII. Hubicki Stanisław (kl. VII.) kor. Muchowicz
»Bolesław Śmiały«; obec. 84.
- 7) 14/I. Pająk Waleryan (kl. VII.) kor. Galas
»Rozwój miast w Polsce«; obec. 83:
- 8) 11/II. Gąsiorek Stanisław (kl. VII.) Wieczorek
»Powstanie styczniowe«; obec. 250,
- 9) 19/II. Marć Józef (kl. VIII.) Wieczorek
»Ks. Józef Poniałowski«; obec. 300.
- 10) 20/III. Brniak Józef (kl. VIII.) kor. Ściora
»Chłopi w Polsce«; obec. 80.
- 11) 25/IV. Pietruszka Antoni (kl. VII.) kor. Szostak
»Pogląd na okres Podziałów«; obec. 75
- 12) 30/V. Popławski Józef (kl. VII.) kor. Gąsiorek
»Dzieje mieszkań ludowych w Polsce«; obec. 95.
- 13) 8/VI. Grzebień Franciszek (kl. VII.) kor. Zieliński
»Dzieje Rusi«; obec. 85.

III. Kółko literackie.

Członkowie: uczniowie wyższego gimnazjum.

Kierownik p. Jan **Leśniak**, egz. zast. naucz.

Sekretarz: Józef Popławski, uczeń kl. VII.

Tytuły ważniejszych odczytów następujące:

- 1.) Brniak Józef (VIII) Dzieje polskiej filozofii. (słuch. 20;)
- 2.) Leibel Daniel (VIII) Humanizm w Polsce. (słuch. 19;)
- 3.) Marć Józef (VIII) Byron i jego wpływ na literaturę polską. (słuch. 18.)
- 4.) Pająk Waleryan (VIII) Rozwój historyografii polskiej. (2 godz. (słuch. 20)
- 5.) Szelowski Stanisław (VIII) Nasze powieści i główni jej przedstawiciele. (2 godz.) (słuch. 18.)
- 6.) Zając Józef (VIII) Dzieje krytyki literackiej w Polsce. (słuch. 17.)
- 7.) Popławski Józef (VII) Działalność literacka Kajetana Koźmiana. (słuch. 36.)
- 8.) Popławski Józef (VII) Mickiewicz jako teoretyk romantyzmu. (słuch. 84.)

IV. Kółko matematyczno-fizyczne.

Kierownik: prof. Józef **Stachnik**.

Sekretarz: Marć ucz. kl. VIII.

Posiedzenia Kółka odbywały się regularnie 2 razy tygodniowo t. j. w poniedziałki i soboty. Uczniowie opracowali i wygłosili szereg odczytów, które w razie potrzeby objaśniał i pogłębiał kierownik Kółka. Wykłady obejmowały różne gałęzie wiedzy matematyczno-fizycznej ze szczególnem uwzględnieniem astronomii i chemii a nadto praktyczną stronę życia, celem zaznajomienia młodzieży ze sposobem przerabiania surowych produktów i do zaprawienia jej do praktyczności i zaradności w życiu codziennem. Odczyty opracowane na podstawie dostarczonych przez kierownika dzieł naukowych wpisywali uczniowie do specjalnie na ten cel przeznaczonej Księgi, która stanowić będzie dla kierownika miłą pamiątkę wspólnej z uczniami pracy.

Wykłady były następujące:

A) matematyczne:

- 1.) Zaworski Mieczysław (kl. VIII.) Historia i rozwój matematyki do połowy XIX. wieku. Obecnych słuch. 24.

- 2.) Jurczyński Kazimierz (kl. VIII) Maxima i minima niektórych algebraicznych wyrażeń. Obec. słuch. 70.
- 3.) Marć Józef (kl. VIII.) Badanie linii krzywych przy pomocy rachunku różniczkowego. Obec. słuch. 40.
- 4.) Tenże. Pojęcie całki i zastosowanie całek do obliczania kwadratury i kubatury. Obec. słuch. 29.
- 5.) Tenże. Obliczanie powierzchni i objętości brył obrotowych przy pomocy rachunku całkowego. Obec. sł. 26.
- 6.) Tenże. Rozwijanie funkcji na szeregi za pomocą szeregu Taylora i Mac Laurina. Obec. sł. 29.

B) fizyczne:

- 1.) Ściora Franciszek (kl. VIII.) Historia rozwoju aeronautyki i budowa balonów i aeroplanów. Obec. sł. 69.
- 2.) Tenże. Motor na usługach marynarki wojennej z uwzględnieniem łodzi podwodnych, torped i torpedowców. Ob. sł. 70.
- 3.) Bieszczad Jan (kl. VIII.) Spirytyzm i hipnotyzm jako zjawiska oparte na siłach fizycznych. Obec. sł. 40.
- 4.) Prof. Stachnik Józef. Lampy mówiące i ich praktyczne w przyszłości zastosowanie. Obec. sł. 39.
- 5.) Tenże. O świetle zimnem i świeceniu rozrzedzonych gazów w polu elektrycznem. Obec. sł. 39.
- 6.) Zjawiska ziemskie. Obec. słuch. 35.

C) chemiczne:

- 1.) Pająk Waleryan (kl. VIII.) Znaczenie powietrza w życiu codziennem. Obec. sł. 89.
- 2.) Tenże. Węglowodory z uwzględnieniem oleju skalnego i rafinady tegoż.
- 3.) Tenże. Węglowodany. Obec. sł. 70.
- 4.) Tenże. Rodzaje pokarmów i ich chemiczna wartość. Obec. słuch. 48.
- 5.) Tenże. Drożdże i rodzaje fermentacji. Obec. sł. 54.
- 6.) Prof. Stachnik. O fabrykacji win owocowych. Obec. j. w.

D) astronomiczne:

- 1.) Bieszczad Jan (kl. VIII.) O żywocie i dziele Mikołaja Kopernika. Ob. sł. 89.
- 2.) Zaworski Mieczysław (VIII.) O systemie słonecznym i planetach wewn. Ob. sł. 48.
- 3.) Tenże. O przyrodzie planet zewnętrznych. Ob. sł. 60.

- 4.) Brniak Józef (kl. VIII.) O mgławicach i tworzeniu się nowych układów słonecznych. Ob. sł. 58.
- 5.) Trznadel Edward (kl. VIII.) O kometach. Ob. sł. 55.
- 6.) Nagawiecki Stanisław (kl. VIII.) Barwy gwiazd. Ob. sł. 33.
- 7.) Leja Edward (kl. VIII.) Temperatura i jasność gwiazd. Ob. słuch. 43.
- 8.) Żądło Kazimierz (ks. VIII.) Obliczanie odległości gwiazd. Słuch. obec. 38.
- 9.) Kowalczyk Leon (kl. VIII.) Jak się oryentować na niebie? Ob. słuch. 28.

E) z życia praktycznego:

- 1.) Capiński Piotr (kl. VIII.) O sposobie oprawiania książek. Ob. słuch. 40.
- 2.) Szelowski Stanisław (kl. VIII.) Obróbka metali. Ob. sł. 22.
- 3.) Wielgus Jan (kl. VIII.) O sposobach malowania i politurowania drzewa. Ob. sł. 54.
- 4.) Leja Edward (kl. VIII.) O wyrobie atramentów. Ob. sł. 38.
- 5.) Tenże. O zloceniu szkła i srebrzeniu zwierciadeł. Ob. sł. 39.
- 6.) Tenże. O zastosowaniu gipsu palonego do odlewu form i figur. Ob. sł. 37.

Naćto kierownik Kółka objaśniał i demonstrował często-
 kroć obrabianie szkła jak n. p. zginanie i obcinanie rurek szkla-
 nych, obcinanie grubych rur i flaszek, wydmuchiwanie baniek,
 konstruowanie przyrządów szklanych i t. p. oraz topienie i od-
 lewanie płyt cynkowych, których odlano 18 i naprawiono zu-
 żyte już dwie baterye chromowe. Oprócz tego członkowie
 Kółka w razie potrzeby dorabiali niektóre składowe części do
 przyrządów fizycznych jak n. p. korbę do maszyny Wintera,
 parasol elektryczny, ebonitową rączkę do elektroforu, rączkę do
 wywiewy i t. p.

I. Kółko matematyczno-fizyczne II.

Kierownik: Prof. Michał Radomski.

Sekretarz: Jakób Bis z kl. VII.

- 1.) 5. listopada. Bis Jakób (kl. VII.) »Zastosowanie trygonometrii do miernictwa.« Obec. 42.
- 2.) 14. listopada. Jezierski Franciszek (kl. VII.) »Równania Mollweide'go.« Ob. 25.
- 3.) 11. marca. Jezierski Franciszek (kl. VII.) »Metoda wyznaczników.« Ob. 28.

- 4.) 9. czerwca. Jezierski Franciszek (kl. VII.) »Liczby urojone, zespolone, sprzężone.« Ob. 30.
- 5.) 11. czerwca. Jezierski Franciszek (kl. VII.) »Wzór Moivre'a.« Ob. 25.
- 6.) 15. czerwca. Popławski Józef (VII.) »Aeroplany (Zasady lotnictwa).« Ob. 22.
- 7.) 24. czerwca Popławski (kl. VII.) »Aeroplany (Rozwój lotnictwa do dzisiejszych czasów z uwzględnieniem lotnictwa polskiego).« Ob. 28.

II. Kółko przyrodnicze.

Przewodniczący: prof. J. Kozłowski.

Uczniowie wygłosili 20. odczytów.

Z klasy V. a.

Składzień Ludwik	„Wulkany“	24/I 1914	sluch.	27.
Weiss Józef	„Nafta“	26/IV	„	30.
Wojnarski Stefan	„O handlu“	20/V	„	22.
Polniaszek Józef	„Różnice między światem zwierzęcym a roślinnym“	24/V 1914.	sluch.	26.
Lis Józef	„Węglowodany“	28/V	„	20.
Nichthauser Bernard	„Radium“	8/VI	„	27.

Klasa V. b.

Nożyński Stanisław „Najnowsze wynalazki“ 24/V. sluch. 21.
 Lewandowski „Zmysły u roślin“ 4/VI. sluch. 23.

Klasa VI.

Dołżycki „Wpływ państwa na handel“ 14/XII. sluch. 30.
 „ „O fizjologii naczyń krwionośnych“ 25/II. sluch. 31.
 „ „O znużeniu“ 6/II. sluch. 30.
 Szczeklik „Alkohol i jego skutki“ 11/II. sluch. 38.
 Boczoń „Alkoholizm i dziedziczność“ 27/II. sluch. 37.
 „ „Meteoryty“ 1/IV. sluch. 32.

Jarolim Leon „O perle i jej powstaniu“ 21/IV. sluch. 29.

Dołżycki „Polityka komunikacyjna.“ sluch. 28.

Wrona „Granica między zwierzętami a roślinami.“ 27/V. sl. 26.

Po odczytach dyskusja. Prócz tych referatów wygłosił prof. Kozłowski kilka referatów treści handlowej, ekonomicznej, prawnej, rolniczej i etycznej.

C. Gmina szkolna klasy VII.

Gmina ta została założona pod przewodnictwem prof. **Radomskiego** w październiku 1913 r.

Zarząd składał się z 6 ławników i sołtysa na czele. Zarząd wybierany był przez tajne głosowanie. Gmina miała własny statut ułożony na zebraniu ławników.

1. Nazwa: Gmina „Stanisława Szczepanowskiego”.
2. Cel jej: wyrobienie członków Gminy na dzielnych obywateli.

3. Środki: a) Samosąd (komisya prawnicza),
 b) Pomoc słabszym (komis. edukacyjna),
 c) Zjednoczenie i zsolidaryzowanie (komis. administracyjna).

4. Zarząd stanowi Rada, składająca się z 6 ławników i sołtysa przez nich wybranego.

Do komisji prawniczej należą wszyscy ławnicy.

Do komisji administracyjnej: skarbnik, sekretarz, przewodniczący, będący zarazem wice-sołtysiem.

Do komisji edukacyjnej należy 3 z tych ławników, którzy oświadczą gotowość udzielania lekcji.

Wszyscy ci są wybierani na przeciąg 3 miesięcy. Rada ma przed dniem wyborów ustąpić, gdy większość Gminy wyrazi jej votum nieufności. Kuratorem gminy jest prof. Radomski.

5. Członkowie: Do Gminy należy cała klasa.

Obowiązki członków są:

a) osobiste: a) dbanie o swój wygląd zewnętrzny,
 b) dbanie o swe zdrowie przez przestrzeganie przepisów higienicznych i możliwą abstynencję,
 c) staranie się o postępy w naukach;

b) klasowe: a) czystość w klasie, b) solidarność, c) grzeczność wobec kolegów i profesorów, d) chęć przysporzenia klasie dobrej opinii;

c) społeczne: a) należenie, o ile możliwości do Drużyny skautowej, (a po maturze do „Strzelca”) b) popieranie wyrobów krajowych, c) uiszczanie wkładek na T.S.L. i Dar Grunwaldzki, d) uczęszczanie na obchody patryotyczne i uświetnianie tychże, e) wpływanie na młodszych kolegów w kierunku narodowo-społecznym.

6. Kary: a) upomnienie, b) bojkot towarzyski, c) karcer, d) (w nadzwyczajnych wypadkach) wykluczenie z Gminy.

W wykonaniu statutu

ustanowiono porządek w klasie: a) Na pauzę wszyscy wychodzą, b) ustanowiono dyżurnych).

Ustanowiono podatek według możliwości.

Rada ma się zbierać w każdej ważniejszej okoliczności, cała zaś Klasa albo celem zmiany zarządu, albo w jakimś ważnym przypadku.

Co miesiąc odbywał się **sejmik**, na którym zdawał sprawę sekretarz, jeden z kolegów miał odczyt, uchwalano wnioski a sejmik kończyło przemówienie dyrektora lub kuratora.

Zebrań Rady było: 18.

Na tych zebraniach Rada zajmowała się sprawami bieżącymi, sądami, urządzaniem wieczorków. Sejmików całej Gminy było 6 z współudziałem całej Gminy, kuratora i dyrektora zakładu.

Odczytów na sejmikach było 4.

Tytuły: »O Szczepańskim« Gąsiorek.

„Nędza Galicyi“ Bis.

„Wychowanie narodowe w pojęciu Szczepanowskiego“ Socha.

„Brak wykształcenia ekonomicznego u nas“. Bis.

*Gminę opuścił 1 członek, wystąpiwszy z gimnazyum, 3 członków przybyło.

XI.

Zestawienie dochodów i rozchodów pomocniczych Instytucyi szkolnych.

POMOC KOLEŻAŃSKA.

Dochody		Źródło	Wydatki	
K.	h.		K.	h.
37	76	Reszta kasowa		
62	20	Biblioteka pauperum	68	80
245	90	Datki przy wpisach		
45	06	p. pułk. Antoni Schmidt		
15	—	p. Śnieszkowa		
10	—	p. Karfiol		
3	—	p. Bross		
2	—	p. Rakower		
21	84	składki uczniów do puszek		
7	14	reszta datków uczn. na Obchód medyolań.		
		Ubrania uczniów	220	—
		Apteka	10	—
		na zapłacenie mieszkania uczniom.	32	—
		Reszta kasowa	119	10
449	90	Razem	449	90

Ks. Błażej Kotłfis

Józef Szydłowski

Michał Radomski

S T Y P E N D Y A.

L. p.	Klasa	Ilość uczniów	F u n d a c y a	Kwota w Kor.
1	II.	2	Karne nadwyżki skarbowe	400
2	V. A.	1	dto	300
3	VII.	1	dto	300
4	VIII.	1	Samuela Głowińskiego	315

Razem | 1315

XII. Statystyka uczniów.

1. Liczba uczniów.

Z końcem roku szk. 1912/13. było . . .

Z początku roku szk. 1913/14. było . . .
W ciągu roku szk. 1913/14. wstąpiło . . .

Ogółem przyjęto . . .

A) Z tutajszego zakładu:

a) z promocją z klasy niższej . . .
b) repetentów . . .

B) Z innych zakładów:

a) z promocją z klasy niższej . . .
b) repetentów . . .

C) Na podstawie egzaminu wstępnego:
Zmiany w ciągu roku szkolnego:

a) Przeszło z publicznych na prywatnych . . .
b) " z prywatnych na publicznych . . .
c) opuściło szkołę . . .

Jest z końcem roku szk. 1913/14. . .

2. Według miejsca urodzenia.

Z miasta Dębicy . . .
" powiatu ropczyckiego . . .
" innych powiatów Galicji . . .
" innych krajów Monarchii . . .
" zagranicą . . .

Razem . . .

Ia	Ib	IIa	IIb	IIIa	IIIb	IVa	IVb	V	VI	VII	VIII	Razem
284	294	333	263	292	282	303	294	314	425	23	173	34537
Ia	Ib	IIa	IIb	IIIa	IIIb	IVa	IVb	V	VI	VII	VIII	Razem
363	353	4510	314	333	264	263	245	254	331	374	241	
1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	
373	373	4510	314	333	264	263	245	254	331	394	241	38015
		436	293	263	232	211	202	212	301	352	23	27123
2	6	—	2	2	2	3	2	2	—	—	01	211
		11	01	2	1	01	01	—	3	2	1	104
1	1	—	—	—	—	—	2	1	—	—	—	5
343	294	13	—	3	02	21	02	12	—	21	—	7317
		—	—	1	3	—	1	—	3	1	2	11
		—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
7	61	4	51	11	11	—	5	—	2	2	—	422
303	303	4110	263	214	226	263	186	254	284	374	222	32633
		25	4	23	—	31	31	32	4	61	61	4217
3	63	162	11	6	63	3	21	2	61	91	51	7910
212	16	203	113	131	163	182	124	182	183	112	111	18526
		—	—	—	—	1	—	1	—	11	—	13
	1	3	—	—	—	1	1	1	—	—	—	7
303	303	4110	263	211	226	263	186	251	284	374	222	32633

3. Według języka ojczystego było:

	Ia	Ib	II	IIIa	II _{Ib}	IVa	IVb	Va	Vb	VI	VII	VIII	Razem
Mówiących po polsku	30 ³	30 ³	41 ¹⁰	26 ³	21 ⁴	22 ⁶	26 ³	18 ⁶	25 ⁴	28 ⁴	37 ¹	21 ³	325 ⁵³
" po rusku	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
" po niemiecku	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Razem	30 ³	30 ³	41 ¹⁰	26 ³	21 ⁴	22 ⁶	26 ³	18 ⁶	25 ⁴	28 ⁴	37 ¹	22 ³	326 ⁵³
4. Według wyznania było:													
Obrządku rzymsko-katolickiego	27 ³	29 ²	36 ⁷	24 ²	20 ³	20 ⁴	23 ²	16 ⁴	21 ³	27 ²	34 ²	20 ³	297 ³⁷
" grecko-katolickiego	—	—	0 ¹	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Wynania mojżeszowego	3	1 ¹	5 ²	2 ⁴	1 ¹	2 ²	3 ¹	2 ²	4 ¹	1 ²	3 ²	1	28 ¹⁵
Razem	30 ³	30 ³	41 ¹⁰	26 ³	21 ⁴	22 ⁶	26 ³	18 ⁶	25 ⁴	28 ⁴	37 ¹	22 ³	326 ⁵³
5. Według stanu rodziców.													
Właściciele i dzierżawcy większych posiadłości	1	1	1	—	1	0 ¹	—	—	1	—	0 ¹	—	5 ²
Włościanie i mieszczenie rolnicy	5	7	14 ²	12	7	10 ¹	7	2	5	10	12	8 ¹	99 ¹
Rzemieślnicy i przemysłowcy	3 ¹	4	6 ¹	4	2 ¹	1 ⁴	5 ²	1	5	3 ¹	6	0 ²	40 ¹²
Kupcy	2	1 ¹	2 ¹	1	1 ¹	—	—	2 ²	1	1 ¹	1 ¹	1	13 ⁷
Księża obrządku grec. katol.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Urzędnicy i służby rząd. i autonom.	12 ²	12 ²	8 ⁴	5 ²	6 ¹	8	9	11 ⁴	8 ⁴	9 ¹	10 ²	4	92 ²²
Nauczyciele	2	—	2	—	1 ¹	1	—	1	3	2	1	1	14 ¹
Wojskowi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Wolne zawody (lekarze, adwokaci i t. p.)	—	—	1	—	—	2	—	—	—	—	1	—	4
Prywatni urzędnicy i oficjaliści	2	—	1 ²	3 ¹	1	—	3	—	2	3	3	2	20 ³
Zarobnicy dzienni	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	1	8
Wdowy	3	6	4	1	2	—	2 ¹	—	—	0 ¹	2	2	22 ²
Sieroty po obojgu rodzicach	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	2	4
Razem	30 ³	30 ³	41 ¹⁰	26 ³	21 ⁴	22 ⁶	26 ³	18 ⁶	25 ⁴	28 ⁴	37 ¹	22 ³	326 ⁵³

6. Miejsce zamieszkania rodziców.

	Ia	Ib	II	IIla	IIlb	IVa	IVb	Va	Vb	VI	VII	VIII	Razem
Siedziba Zakładu	11 ²	15 ³	13 ⁷	4 ³	8 ³	11 ²	11 ²	10 ⁵	10 ³	10 ¹	15 ²	9 ¹	127 ³⁷
Powiat ropczycki	8 ¹	6	19 ²	12	6	7 ¹	7 ¹	2	4 ¹	8	12 ¹	6 ¹	97 ⁸
Inne powiaty Galicyi	10	9	9 ¹	10	7 ¹	4 ³	8	6 ¹	11	10	10 ¹	7 ¹	101 ⁸
Inne kraje Monarchii	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Inne państwa	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Razem	30 ³	30 ³	41 ¹⁰	26 ³	21 ⁴	22 ⁶	26 ³	18 ⁶	25 ¹	28 ¹	37 ¹	22 ³	326 ⁵³
7. Wiek uczniów.													
Lat 11 miało	6	10 ²	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16 ²
" 12	11 ²	8	7 ⁶	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26 ⁸
" 13	7	5 ¹	10 ²	6 ²	5 ³	—	3	—	—	—	—	—	36 ⁸
" 14	6 ¹	6	12 ²	6 ¹	6 ¹	10 ²	10	—	1	—	—	—	57 ⁷
" 15	—	—	7	10	5	5 ³	4 ²	6 ²	11 ³	—	—	—	48 ¹⁰
" 16	—	1	5	1	2	5	3 ¹	7 ¹	5	7 ¹	4 ¹	—	40 ⁴
" 17	—	—	—	2	3	0 ¹	4	3 ³	3 ¹	14 ¹	11 ²	1	41 ⁸
" 18	—	—	—	1	—	2	1	2	3	4 ²	9 ¹	3 ¹	25 ⁴
" 19	—	—	—	—	—	—	1	—	2	2	8	5 ¹	18 ¹
" 20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	7 ¹	10 ¹
Lat ponad 20 miało	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	6	9
Razem	30 ³	30 ³	41 ¹⁰	26 ³	21 ⁴	22 ⁶	26 ³	18 ⁶	25 ¹	28 ¹	37 ¹	22 ³	326 ⁵³
8. Mieszkania uczniów.													
U rodziców mieszkało	13 ²	20 ³	18 ⁹	8 ³	8 ³	10 ²	15 ³	11 ⁴	10 ¹	11 ⁴	22 ⁴	11 ²	160 ⁴²
U krewnych mieszkało	3 ¹	3	—	—	—	—	—	—	—	1	1	2	10 ¹
U obcych mieszkało	14	7	23 ¹	18	13 ¹	9 ⁴	11	7 ²	15 ¹	16	14	9 ¹	156 ¹⁰
Razem	30 ³	30 ³	41 ¹⁰	26 ³	21 ⁴	22 ⁶	26 ³	18 ⁶	25 ¹	28 ¹	37 ¹	22 ³	326 ⁵³

9. Frekwencya na naukę przedmiotów wzię- nie obowiązkowych i nadobowiązkowych

	Ia	Ib	II	IIIa	IIIb	IVa	IVb	Va	Vb	VI	VII	VIII	Razem
Na naukę języka <i>ruskiego</i> uczęszczało . . .	—	—	—	—	—	15	19	11	10	10	—	—	65
" " <i>historii kraju rodzinnego</i> . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22	22
" " <i>rysunków odręcznych</i> . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
" " <i>gimnastyki</i> . . .	14	15	19	5	5	1	6	—	3	9	15	—	102
" " <i>śpiewu</i> . . .	14	10	12	5	1	6	5	1	2	8	1	2	67

10. Opłatę szkolną złożyło

W I. półroczu . . .	15	18	9	3	9	10	8	8	7	11	6	3	107
W II. półroczu . . .	6	6	14	8	7	15	7	5	7	12	13	8	108
Opłata szkolna wynosiła													
W I. półroczu . . .	450	540	270	90	270	300	240	240	210	330	180	90	Kor. 3210
W II. półroczu . . .	180	180	420	240	210	150	210	150	210	360	390	240	3240

Razem koron . . . 630 720 690 330 480 450 450 390 420 690 570 330 6450

11. Fundusze na środki naukowe.

Taksy wstępne (po K. 4-20) wynosiły Kor.	103 80	142 80	25 0	4 20	21 00	12 60	16 80	16 80	16 80	12 60	21 00	4 20	457 80
Datki na zbiory naukowe (po 2 K.) . .	80 00	80 00	110 00	70 00	72 00	60 00	58 00	58 00	58 00	68 00	80 00	50 00	8 0 00
Razem koron . .	243 80	222 80	135 20	74 20	93 00	72 60	74 80	74 80	74 80	80 60	107 00	54 20	1207 80

12. Wynik klasyfikacyi.

Z końcem roku szk. 1913/14. do klasy na-

stępnej było

Chłubnie uzdolnionych.
 Uzdolnionych
 Na ogół uzdolnionych
 Nieuzdolnionych
 Pozwolenie na egzamin poprawczy otrzymało .
 Klasyfikacyę odroczone

Razem . .

13. Dodatek do klasyfikacyi.

za rok szk 1912/13.

Do egzaminu poprawczego przeznaczono .
 „ „ uzupełniającego
 Pozwolenie na egzamin poprawczy ze strony
 R. s. k. otrzymało
 Zdało egzamin
 Nie zdało egzaminu
 Nie zgłosiło się do egzaminu
 Ostateczny wynik klasyfikacyi za r. 1912/13.

Chłubnie uzdolnionych
 Uzdolnionych
 Na ogół uzdolnionych
 Nieuzdolnionych

Razem . .

	Ia	Ib	II	IIIa	IIIb	IVa	IVb	Va	Vb	VI	VII	VIII	Razem
	3	3	5 ¹	2	2	2 ¹	2	1	—	3	1	3	27 ²
	23 ²	23 ²	20 ⁵	18 ²	15 ¹	12 ¹	19 ¹	13 ³	23 ³	20 ¹	31 ²	15	232 ²⁴
	1	2	6	1	1	1	—	—	—	—	—	—	12 ¹
	3	2 ¹	8	4	2 ¹	5 ¹	3 ¹	0 ¹	1	1 ¹	3	1	33 ⁶
	0 ¹	—	2	1 ¹	—	2	—	4	1	4	2	—	16 ²
	—	—	0 ¹	—	1 ¹	0 ²	2 ¹	0 ²	0 ²	0 ²	0 ²	3 ²	6 ¹³
Razem	30 ³	30 ³	41 ¹⁶	26 ³	21 ²	22 ³	26 ³	18 ⁶	25 ¹	28 ¹	37 ¹	22 ²	326 ⁵⁰
	Ia	Ib	IIa	IIb	IIIa	IIIb	IVa	IVb	V	VI	VII	VIII	
	1	1 ¹	1	2	1	—	—	2	3 ¹	4 ¹	3	—	18 ³
	0 ¹	—	—	—	—	3	—	0 ¹	0 ²	1	—	0 ²	4 ⁶
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	1 ¹	1 ¹	1	2	1	1	—	1 ¹	3 ¹	5 ¹	3	1	20 ³
	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	1	3
	—	—	—	—	—	1	—	—	0 ²	—	—	—	1 ²
	2 ¹	3	10	1 ¹	5	3	4 ¹	4	4	7	1	2	46 ³
	20 ²	18 ⁴	21 ³	21 ²	19 ²	16 ¹	21 ¹	18 ²	26 ²	35 ³	21	15 ²	251 ²⁴
	3	2	1	4	—	2 ¹	3 ¹	3	—	—	—	0 ¹	18 ³
	21	7	1	—	5	7	2	4 ¹	1 ²	0 ²	1	—	30 ⁵
Razem	27 ¹	30 ⁴	33 ³	26 ³	29 ²	28 ²	30 ³	29 ³	31 ¹	42 ³	23	17 ³	345 ³⁶

XIII.

Kronika Zakładu.

Egzamina poprawcze i uzupełniające odbywały się w dniu 1. września 1913.

Wpisy uczniów do klasy I. odbyto: w terminie przedwakacyjnym w dniu 27. czerwca, w terminie powakacyjnym w d. 31. sierpnia.

Wpisy uczniów do klas II. — VIII. odbyły się w dniu 2. września.

Rok szkolny 1913/14, rozpoczął się dnia 3. września uroczystem nabożeństwem w kościele parafialnym.

W dniu 4. września odświeżył dyrektor w pamięci uczniów, zebranych w auli, treść obowiązujących przepisów szkolnych, dodając do nich stosowne wyjaśnienia.

W dniach 9. września i 19. listopada wzięła młodzież zakładu wraz z nauczycielami udział w nabożeństwach żałobnych za spokój duszy ś. p. Cesarzowej **Elżbiety**, w dniu zaś 27. czerwca w takimże nabożeństwie za spokój duszy ś. p. Cesarza **Ferdynanda**.

Do św. Sakramentów Pokuty i Ołtarza przystępowała młodzież w ciągu roku trzy razy: w dniach 23. i n. września, w dniach 3. i n. marca — po rekolekcyach, które się odbyły pod duchowem kierownictwem obu księży katechetów zakładu — i w dniach 23 i n. czerwca.

Zakład święcił w ubiegłym roku szk. szereg uroczystości, z których wymienić należy:

1. Uroczystość Imienin **Najjaśniejszego Pana**, obchodzoną solennem nabożeństwem w dniu 4. października.
2. Uroczystość **Patrona Zakładu**, św. Stanisława Kostki w d. 20. listopada, święconą również solennem nabożeństwem i okolicznościowem kazaniem.
3. Uroczysty wieczór ku uczczeniu bohaterów **powstania listopadowego** w dniu 29. listopada.

O genezie i przebiegu powstania listopadowego miał wykład uczeń klasy VII. J. Deszcz, okolicznościowe deklama-

cye wygłosili uczniowie tejże klasy, St. Hubicki i J. Popławski, szereg pieśni okolicznościowych odśpiewał chór uczniów pod kierownictwem ucznia kl. VII, J. Szybisa, na zakończenie zaś przemówił na temat powszechno-dziejowego znaczenia powstania prof. M. Staroń. Za spokój duszy uczestników powstania odprawiono za staraniem uczniów nabożeństwo żałobne w tymże dniu 29. listopada.

4. Dla uczczenia uczestników powstania styczniowego zaś:

a) odprawiono za staraniem uczniów nabożeństwo żałobne w dniu 23. stycznia;

b) urządzono uroczysty wieczór w dniu 20. lutego.

Na program wieczoru złożyły się: odczyt o treści, zastosowanej do uroczystości, ucznia kl. VII, H. Guzego, okolicznościowe deklamacye uczniów klasy VII, R. Alwina i Wł. Walawskiego, żywy obraz kompozycji ucznia tejże klasy, F. Cieśli, pieśni chóru uczniów pod kierownictwem prof. T. Gawrysia i zakończenie, wygłoszone przez tegoż profesora.

5. Uroczysty obchód ku uczczeniu setnej rocznicy zgonu ks. Józefa **Poniatowskiego**.

Postać tę uczcił Zakład w dwojaki sposób:

a) udziałem młodzieży i nauczycieli w pochodzie uroczystym, urządzonym w dniu 16. listopada staraniem miejscowych Towarzystw z pod kościoła do gmachu „Sokoła“ i to przy dźwiękach orkiestry gimnazjalnej;

b) urządzeniem osobnego uroczystego Wieczoru w auli gimnazjalnej w dniu 18. marca. Wieczór wypełniły: Słowo wstępne, wygłoszone przez ucznia klasy VIII, J. Marcia, produkcyę chóru uczniów, przygotowane przez prof. T. Gawrysia (Żeleński: Bogurodzica, Niewiadomski: Rozpacz, Brahms: Dom rodzinny, Wieniec pieśni narodowych), produkcyę orkiestry smyczkowej pod kierownictwem tegoż prof. T. Gawrysia (Richter: Polonez uroczysty, Grieg: Do wiosny), deklamacye uczniów kl. VIII, J. Brniaka (Laskowski: Pod Lipskiem) i T. Bronikowskiego (Kleszczyński, Książec), Obraz sceniczny z Hubickiej „W ogniu“ i zakończenie okolicznościowe, wygłoszone przez prof. J. Leśniaka. — Dekoracye do przedstawienia scenicznego wykonali uczniowie, pod kierunkiem nauczyciela rysunków, T. Czyżewskiego.

6. **Udział młodzieży zakładu w Świącie Raławickiem**, urządzonem staraniem miejscowego Koła Towarzystwa Szkoły ludowej. Młodzież uczestniczyła przy dźwiękach własnej orkiestry w uroczystym pochodzie z pod kościoła parafialnego do gmachu „Sokoła“, koło którego profesor Uniwersytetu Jagiellońskiego, Tadeusz Grabowski do młodzieży przemówił, podkreślając znaczenie zwycięstwa Raławickiego dla obecnej doby, w szczególności zaś dla podrastającego pokolenia.
7. **Udział młodzieży w uroczystości Trzeciego Maja**, obchodzonej wspólnie przez wszystkie sfery obywatelstwa miejscowego i przez włościaństwo okoliczne. Młodzież wysłuchiwała przemówienia prof. T. Gawrysia i jednego z włościan, po czym przy dźwiękach orkiestry swej wzięła udział w pochodzie manifestacyjnym. Nadto w dniu tym w godzinach porannych odegrała orkiestra szkolna pobudkę po ulicach miasta.

W ciągu roku szkolnego odwiedzili zakład: c. k. krajowy Inspektor szkół, Jaśnie Wielmożny Pan, Dr. Jan Kopacz, w dniach 10—13 listopada, inwigilując szereg lekcyi, c. k. Inspektor gimnastyki, Wielmożny Pan Dr. Maryan Tokarski, w dniu 4. czerwca, inwigilując naukę gimnastyki i ruch skautowy wśród młodzieży i komisarz biskupi do inwigilowania nauki religii, Najprzewielebniejszy ksiądz Prałat, Eugeniusz Wolski, lustrując naukę tego przedmiotu w dniach 4—6. maja.

Egzamin dojrzałości w terminie jesiennym odbył się w dniu 27. września pod przewodnictwem dyrektora Zakładu.

Piśmienny egzamin dojrzałości w terminie letnim 1914. odbył się w dniach 18—20. maja, ustny zaś w dniach 8—10. czerwca pod przewodnictwem dyrektora c. k. gimnazjum w Mielcu, Wielmożnego Pana, Wincentego Tyrana.

Rok szk. 1913/14. zakończył się w dniu 28. czerwca uroczystem nabożeństwem, odprawionem w kościele parafialnym i rozdaniem świadectw rocznych.

Ubiegły rok nie oszczędził niestety naszego zakładu. Nieubłagana śmierć wydarła z łona żyjących dwie jednostki w zaraniu życia, nie pozwalając się rozwinąć dwom zawiązkom talentu, dwom pięknie znaczącym się charakterom. W dniu 2. maja odprowadziła cała młodzież Zakła-

du na miejsce wiecznego spoczynku w Dębicy ucznia klasy II, ś. p. Ludwika Górkę, a już w parę tygodni później, bo w dniu 30. maja wyjechali uczniowie klasy IIIa. pod przewodnictwem gospodarza klasy do sąsiedniego miasta Pilzna, gdzie oddali ostatnią przysługę swemu koledze, ś. p. Marcelemu Mazurkiewiczowi. Oba młodzieńców zabrała śmierć niemal nagle, pogrążając w nieutulonym żalu dwie stroskane rodziny.

Niechaj ta krótka żałobna wzmianka przyczyni się choć w części do ukojenia ich aż nadto uzasadnionego żalu.

Spokój ceniom młodzieńców wzorowych, piękne w przyszłości nadzieje rokujących !

XIV.

Wynik egzaminu dojrzałości.

a) W terminie jesiennym 1913.

Przewodniczący: *dyr. Józef Szydłowski.*

Tematy wypracowań pisemnych: z języka polskiego do wyboru :

- 1.) Motywy ludowe u naszych pisarzy od Brodzińskiego,
- 2.) Stosunki między Polską a Rosją w ciągu wieków,
- 3.) Egoizm i altruizm ze stanowiska psychologicznego i etycznego.

Z języka łacińskiego: Tacyt: Annales ks. XVI. rozdz. 18 i 19.

Z języka greckiego: Homer: Iliada ks. XIX. 1—33.

Złożył egzamin dojrzałości:

nr	Imię i nazwisko abituryenta	U r o d z e n i a			Jakiemu zawo- dowi zamierza się poświęcić
		dzień i rok	miejsceowość	kraj	
1	Zachara Stefan Wiktor (2. im.)	30. sierpnia 1892.	Pewła wielka	Gali- cya	stud. praw- niczym

b) W terminie letnim 1914.

Przewodniczący: *dyr. Józef Szydłowski.*

Tematy wypracowań pisemnych: z języka polskiego do wyboru:

- 1.) Wyjaśnić i uzasadnić zdanie Mickiewicza :
„Cała literatura polska wyrosła, rozwinęła się i wy-
kwitła z jednego słowa „Ojczyzna“,
- 2.) Uzasadnić, że epoka Jagiellońska stanowi najpięk-
niejszą kartę w dziejach Polski.
- 3.) Siły twórcze i niszczące w przyrodzie.

Z języka łacińskiego: Vergilii Aeneis ks. III. 219—258.

Z języka greckiego: Platon: Menon 93A-94A. (Καὶ τοῦτο δὲ ἔγωγε — καὶ ὁρᾷς οὐδὲν ἕτερον.)

Egzamin dojrzałości zdali:

Lp.	Imię i nazwisko abituryenta	U r o d z e n i a			Jakiemu zawo- dowi zamierza się poświęcić
		dzień i rok	miejsceowość	kraj	
1	<i>Brniak Józef Adam (2 im.)</i>	13. lutego 1894.	Kawęczyn dębicki	Gali- cya	studyum teologicznym
2	<i>Buszko Alojzy Józef (2 im.)</i>	8. marca 1896	Dębica	dto	stud. woj- skowym
3	<i>Leibel Daniel</i>	20. listopada 1891.	Dębica	dto	stud. praw- niczym
4	<i>Leja Edward Jan (2 im.)</i>	27. marca 1896.	Dębica	dto	studyum medycznym
5	<i>Lukasik Władysł.</i>	20. maja 1895.	Krosno	dto	studyum to- logicznym
6	<i>Maré Józef</i>	11. marca 1892.	Łopuchowa	dto	stud. agro- nomicznym
7	<i>Nagawiecki Stanisł.</i>	29. kwietnia 1895.	Dębica	dto	studyum medycznym
8	<i>Paják Waleryan Wawrzyniec (2 im.)</i>	25. maja 1894.	Ulanów	dto	stud. handl. exportowym
9	<i>Ściora Franciszek Michał (2 im.)</i>	15. grudnia 1895.	Dębica	dto	studyum prawniczym
10	<i>Szelowski Stanisł. Piotr (2 im.)</i>	9. maja 1895.	Zgłobice	dto	studyum medycznym
11	<i>Trznadel Edward Kazimierz (2 im.)</i>	15. lutego 1896.	Dębica	dto	zawodowi praktyczn.
12	<i>Wielgus Jan</i>	15. kwietnia 1891.	Gawrzyłowa	dto	studyum te- ologicznym
13	<i>Zając Józef Franciszek (2 im.)</i>	22. paźdz. 1894.	Szczegocice	dto	studyum te- ologicznym
14	<i>Zaworski Mieczysł. Marcin (2 im.)</i>	25. paźdz. 1896.	Baranów	dto	stud. gór- niczym

WYKAZ KSIĄŻEK

na rok szkolny 1914/15.

Klasa I.

Religia: Wielki katechizm religii katolickiej. Kraków 1910. (Zatwierdzony przez Episkopat Austriacki w dniu 9. kwietnia 1894). Opr. K. — 60. *Język łaciński*: Dr Zygmunt Szmołenic: Zwięzła gramatyka języka łacińskiego dla klasy I. i II. Wyd. 6. Lwów 1907. Opr. K. 1—. *Tadeusz Lemicki*: Początki nauki języka łacińskiego dla I. klasy gimn. Lwów 1913. Opr. K. 2.40. *Język polski*: Franciszek Konarski: Zwięzła gramatyka języka polskiego. Lwów 1911. Opr. K. — 50. Dr. Marian Reiter: Czytania polskie dla I. klasy z ilustracyami. Lwów 1910. Opr. K. 3—. *Język niemiecki*: Dr. L. German — Dr. K. Petelenz — St. Gayczak: Cwiczenia niemieckie dla I. klasy, z ilustracyami. Wyd. 7. Lwów 1910. Opr. K. 2.40. *Geografia*. Eugeniusz Romer: Geografia. Wyd. 2 z atlasem, Lwów 1908. Opr. K. 3.20. *Historia powszechna*, Bronisław Gebert i Grzegorz Gebertowa: Opowiadania z dziejów ojezystych. Lwów 1912. Wydanie 2. zmienione. Opr. K. 2.50. *Matematyka*: Ignacy Kranz: Arytmetyka na klasę I. Kraków 1911. Opr. K. 1.50. Ignacy Kranz: Geometria pogładowa na kl. I. Wyd. 2. Kraków 1912. Opr. K. 1.30. *Historia naturalna*: Dr J. Nusbaum-J. Wiśniowski: Wiadomości z zoologii dla niższych klas szkół średnich. Wyd. 3. Lwów 1910. K. 3.60. Dr. Józef Limbach: Botanika na klasę I. i II. szkół średnich. Lwów 1913. Opr. K. 3.40.

Klasa II.

Religia: Wielki katechizm religii katol. (Zatw. przez Episkopat austriacki). Kraków 1910. K. — 60. *Język łaciński*: Dr Zygmunt Szmołenic: Zwięzła gramatyka języka łacińskiego dla klasy I. i II. szk. średn. Wyd. 6. Lwów 1907. Opr. K. 1—. Józef Steiner i Dr

August Scheindler: Ćwiczenia łacińskie dla klasy II. opracowane przez Dr. Zygmunta Samolewicza. Wydanie 6. przygotował A. Frączkiewicz. Lwów 1913. Opr. K. 1·80. *Język polski*: *Antoni Malecki*: Gramatyka języka polskiego szkolna. Wyd. 11. Lwów 1911. Opr. K. 2·40. *Dr. Maryan Reiter*: Czytania polskie dla II. klasy z ilustracyami. Lwów 1911. Opr. K. 3·40. *Język niemiecki*: *Dr. L. German* — *Dr. K. Petelenz* — *St. Gayczak*: Ćwiczenia niemieckie dla II. klasy. Wyd. 6. Lwów 1912. Opr. K. 2·80. *Geografia*: *Michał Simak*: Geografia dla klasy II. i III. Wyd. 2. Lwów 1913. opr. 3·20. *Historia powszechna*: *Dr. Kazimierz Krotoski*: Historia powszechna. na klasy niższe. Tom I. Kraków 1908. Opr. 2·50 *Matematyka*: *Ignacy Kranz*: Arytmetyka na klasę II. Kraków 1911. Opr. K. 1·50. *Ignacy Kranz*: Geometria pogładowa na klasę II. szk. średn. Wyd. 2. Kraków 1914. Opr. K. 1·40. *Historia naturalna*: *Dr. Józef Nusbaum i Józef Wiśniowski*: Wiadomości z zoologii dla niższych klas szkół średnich. Wyd. 3. Lwów. 1910. K. 3·60. *Dr. Józef Limbach*: Botanika na klasę I. i II. szkół średn. Lwów 1913. Opr. K. 3·40.

Klasa III.

Religia: *Ks. Jougan*: Liturgika. Wyd. 4. Lwów 1910. Opr. 1·40 *Ks. Syrdelski*, Dzieje biblijne starego zakonu. Lwów 1912. K. 1·50 *Język łaciński*: *Dr. Zygmunt Samolewicz i Tomasz Soltyś*: Gramatyka języka łacińskiego. Część II. Składania Wyd. 10. Lwów. 1913. Opr. K. 2·40. *Franciszek Próchnicki*: Ćwiczenia łacińskie dla klasy III. Wyd. 6. Lwów 1912. Opr. K. 1·80. *Aleksander Frączkiewicz*: Czytanka łacińska na podstawie Korneliusza Neposa i Kurejusza Rufusa do użytku III. i IV. klasy szkół średnich. Wyd. 2. Lwów 1913. Opr. 2·30. *Język grecki*: *L. Ćwikliński*, Gramatyka języka greckiego. Wyd. 3. Lwów 1902. Opr. K. 3·40 *Józef Winkowski, Józef Taborski*: Ćwiczenia greckie. Wyd. 4. do nowego planu przystosował Piotr Passowicz, Lwów 1911. Opr. K. 3—, *Język polski*, *A. Malecki*: Gramatyka języka polskiego szkolna. Wyd. 9—11. Lwów 1911. Opr. K. 2·40. *Dr. Maryan Reiter*: Czytania polskie dla III. klasy z ilustr. Lwów 1912 K. 3·40 *Język niemiecki*: *Dr. L. German* — *Dr. K. Petelenz* — *St. Gayczak*: Ćwiczenia niemieckie dla kl. III. Wyd. 5. Lwów 1911. K. 2·80. *A. Jahner*: Deutsche Grammatik. Wyd. 4. Lwów 1911. Opr. K. 2·20. *Geografia*, *Michał Simak*: Geografia dla klasy II. i III. Wyd. 2. Lwów 1913. Opr. K. 3·20 *Gebert Bronisław i Gizela*.

Gebertoma: Opowiadania z dziejów monarchii austr-węg. Lwów. 1912. Opr. K. 2-50. *Matematyka*: *Ignacy Kranz*: Arytmetyka na kl. III. Kraków 1910. K. 1-80. *Kranz Ignacy*: Geometria pogładowa na klasę III. Kraków 1910. K. 1-80. *Fizyka*: *Władysław Żłobicki*: Wiadomości z fizyki dla III i IV. klasy szkół średnich. Lwów 1913. Opr. K. 3-20.

Klasa IV.

Religia: *Ks. Dąbrowski*: Historia biblijna zakonu nowego. Wyd. 4. Lwów 1910. Opr. K. 1-70. *Język łaciński*: *Dr Zygmunt Samolewicz i Tomasz Soltysik*: Gramatyka języka łacińskiego. Część II. Składnia. Wyd. 10. Lwów 1913. Opr. K. 2-40. *Franciszek Próchnicki*: Ćwiczenia łacińskie dla klasy IV. Wyd. 5. Lwów. 1913. Opr. K. 2-20. *C. Julii Caesaris Commentarii de bello Gallico*. Wydał Fr. Terlikowski. Wyd. 4. Lwów 1912. Opr. K. 1-60. *Aleksander Frąckiewicz*: Czytanka łacińska na podstawie Korneliusza Neposa i Kurejusza Rufusa do użytku III. i IV. klasy szkół średnich. Wyd. 2. Lwów 1913. Opr. K. 2. 30. *Język grecki*, *Dr. Jędrzej Cwikliński*: Gramatyka języka greckiego. Wyd. 3. Lwów 1912. Opr. K. 3-40. *Józef Wiśniowski-Józef Taborski*, Ćwiczenia greckie dla kl. III. i IV. Wyd. 3. Do nowego planu przystosował Piotr Passowicz. Lwów 1910. Opr. K. 3.—. *Język polski*: *Antoni Małeckie*: Gramatyka języka polskiego szkolna, Wyd. 9—11. Lwów 1910. Opr. K. 2-40. *Fr. Próchnicki i K. Wojciechowski*: Wypisy polskie. Tom IV. Lwów 1911. Opr. K. 3-60. *Język ruski*, *Kokorudz-Konarski*: Gramatyka ruska dla Polaków. Lwów 1900. Opr. K. 2.—. *Bohdan Łepki*: Czytanka ruska 1904. K. 1-20. *Język niemiecki*, *Dr. I. German, Dr. K. Petelenz, St. Garczak*: Ćwiczenia niemieckie dla IV. klasy. Wyd. 4. Lwów 1910. K. 3.— *Dr. A. Jahner*: Deutsche Grammatik. Wyd. 4. Lwów 1911. Opr. K. 2-20. *Geografia*: *Stanisław Majerski*: Geografia Monarchii austro-węgierskiej. Wyd. 6. Lwów 1912. Opr. K. 2-20. *Historia powszechna* *Wincenty Zakrzewski*: Historia powszechna. Część I. Wyd. 7. Kraków 1911. Opr. K. 2-40. *Matematyka*: *Pl. Dziwiński*: Podręcznik arytmetyki i algebry dla klas wyższych. Wyd. 5. niezmiennione. Lwów 1912. Opr. K. 4-50. *Antoni Łomnicki*: Geometria. Część I. i II. dla kl. IV i V. (Planimetria i Stereometria) Wyd. 2. Lwów. 1914. Opr. K. 3-40. *Fizyka* *A. M. Kamecki i Fr. Tomaszewski*: Fizyka dla niższych klas szkół średnich. Wyd. 7. Kraków 1912. Opr. K. 2.—. *Mineralogia i chemia*: *Bronisław*

Duchowicz i Józef Wiśniowski: Wiadomości z chemii i mineralogii dla klas niższych. Lwów 1911. K. 2·80.

Klasa V.

Religia: Ks. Dr. Maciej Sieniatycki: Ogólna katol. dogmatyka. Wyd. 2. Lwów 1906. Opr. K. 2.— *Język łaciński*: *Grysar-Ziwsa, Skupniewicz*: Owidiusza pisma wybrane. Wiedeń-Lwów 1903. Opr. K. 2.— *Livii ab urbe condita lib. I. II. XXI. XXII*: Wydał Fr. Majchrowicz. Wiedeń-Lwów 1905. Opr. K. 2·50 *Język grecki*. *L. Źwikliński*: Gramatyka języka greckiego. Wyd. 3. Lwów 1902: Opr. K. 3·40. *E. Fiderer*, Chrestomatya z pism Xenofonta. Wyd. 4. Lwów 1909. Opr. K. 2·40. *Homera Iliada*: Część I. opracowali Scheindler-Soltysik. Opr. K. 1·40. *Język polski*: *Franciszek Próchnicki i Dr. Konst. Wojciechowski*: Wypisy polskie dla klasy V. Lwów 1911. K. 3·80. *Język ruski*: *Kokorudz-Konarski*: Gramatyka ruska. Lwów 1900. Opr. K. 2. *Barwiński*: Wybór z ukraińsko-ruskoj literatury dla seminaryj uczytelskich. Lwów 1910. Opr. K. 4.— *Język niemiecki*: *Jul. Ippoldt i Adolf Stylo*: Deutsches Lesebuch für die oberen Klassen der galizischen Mittelschulen I. Teil. V. Klasse. Wyd. 3. Lwów 1912. Opr. K. 3·80. *Geografia*: *Dr Stanisław Pawłowski*: Geografia dla klas wyższych. Część I. Lwów 1914. Opr. K. 2·30. *Historia powszechna*, *Win. Zakrzewski*: Historia powszechna. Część I. Wyd. 7. Kraków 1911. Opr. K. 2·40. *Win. Zakrzewski*: Historia powszechna. Część II. Wyd. 5. Kraków 1908. Opr. K. 2·40. *Matematyka*: *Pl. Dziwiński*: Podręcznik Arytmetyki i algebry dla klas wyższych. Wyd. 5. niezmiennione. Lwów 1912. Opr. K. 4·50. *Antoni Łomnicki*: Geometrya. Część I. II. dla kl. IV. i V. Planimetrya i Stereometrya. Lwów 1914. Wyd. 2. Opr. K. 3·40. *Historia naturalna*: *Dr. Tadeusz Wiśniowski*: Zasady mineralogii i geologii. Wydanie 3. Lwów 1912. Opr. K. 3.— *Józef Rostański*: Botanika szkolna dla klas wyższych. Wyd. 4. Kraków 1911. Opr. K. 3·20.

Klasa VI.

Religia, Ks. Dr. Sieniatycki: Dogmatyka szczegółowa. Wyd. 2. Lwów 1910. Opr. 2·20. *Język łaciński*: *Tomasz Soltysik*: G. Salustii Crispi Bellum Catilinae. Lwów 1910. Opr. K. —·70. *Stanisław Bednarski*: Cyncerona mowy przeciwko Katylinie, Wiedeń-Lwów 1894. Opr. K. 1.—. *Stanisław Rzepiński*: Wybór poezyi Wergilego, Wiedeń-Lwów 1912. Opr. K. 1·70. *D. I.*

Duchowicz i Józef Wiśniowski: Wiadomości z chemii i mineralogii dla klas niższych. Lwów 1911. K. 2·80.

Klasa V.

Religia: Ks. Dr. Maciej Sieniatycki: Ogólna katol. dogmatyka. Wyd. 2. Lwów 1906. Opr. K. 2.— *Język łaciński*: Grysar-Ziwsa, Skupniewicz: Owidiusza pisma wybrane. Wiedeń-Lwów 1903. Opr. K. 2.— Livii ab urbe condita lib. I. II. XXI. XXII: Wydał Fr. Majchrowicz. Wiedeń-Lwów 1905. Opr. K. 2·50 *Język grecki*. L. Źwikliński: Gramatyka języka greckiego. Wyd. 3. Lwów 1902: Opr. K. 3·40. E. Fiderer, Chrestomatya z pism Xenofonta. Wyd. 4. Lwów 1909. Opr. K. 2·40. *Homera Iliada*: Część I. opracowali Scheindler-Soltysik. Opr. K. 1·40. *Język polski*: Franciszek Próchnicki i Dr. Konst. Wojciechowski: Wypisy polskie dla klasy V. Lwów 1911. K. 3·80. *Język ruski*: Kokorudz-Konarski: Gramatyka ruska. Lwów 1900. Opr. K. 2. *Barwiński*: Wybór z ukraińsko-ruskoj literatury dla seminaryj uczytelskich. Lwów 1910. Opr. K. 4.— *Język niemiecki*: Jul. Ippoldt i Adolf Stylo: Deutsches Lesebuch für die oberen Klassen der galizischen Mittelschulen I. Teil. V. Klasse. Wyd. 3. Lwów 1912. Opr. K. 3·80. *Geografia*: Dr. Stanisław Pawłowski: Geografia dla klas wyższych. Część I. Lwów 1914. Opr. K. 2·30. *Historia powszechna*, Win. Zakrzewski: Historia powszechna. Część I. Wyd. 7. Kraków 1911. Opr. K. 2·40. Win. Zakrzewski: Historia powszechna. Część II. Wyd. 5. Kraków 1908. Opr. K. 2·40. *Matematyka*: Pl. Dziwiński: Podręcznik Arytmetyki i algebry dla klas wyższych. Wyd. 5. niezmiennione. Lwów 1912. Opr. K. 4·50. Antoni Łomnicki: Geometrya. Część I. II. dla kl. IV. i V. Planimetrya i Stereometrya. Lwów 1914. Wyd. 2. Opr. K. 3·40. *Historia naturalna*: Dr. Tadeusz Wiśniowski: Zasady mineralogii i geologii. Wydanie 3. Lwów 1912. Opr. K. 3.— Józef Rostański: Botanika szkolna dla klas wyższych. Wyd. 4. Kraków 1911. Opr. K. 3·20.

Klasa VI.

Religia, Ks. Dr. Sieniatycki: Dogmatyka szczegółowa. Wyd. 2. Lwów 1910. Opr. 2·20. *Język łaciński*: Tomasz Soltysik: G. Salustii Crispi Bellum Catilinae. Lwów 1910. Opr. K. —·70. Stanisław Bednarski: Cyncerona mowy przeciwko Katylinie, Wiedeń-Lwów 1894. Opr. K. 1.—. Stanisław Rzepiński: Wybór poezyi Wergilego, Wiedeń-Lwów 1912. Opr. K. 1·70. D. I.

1012. Opr. K. 1·70. *Samolewicz-Soltysik*: Gramatyka języka łacińskiego. Część II. Składnia. Wyd. 9. Lwów. 1909. Opr. K. 2·40. *Franciszek Terlikowski*: Życie publiczne, prywatne i umysłowe starożytnych Greków i Rzymian. Lwów 1912. (Książka pomocnicza). Opr. K. 4·80. *Nagórzański*: Listy wybrane Pliniusza Młodszego. Lwów 1912. K. 1·30. *Język grecki. Homera Odyseja*, wydał M. Jezienicki. Wiedeń-Lwów 1908. Opr. K. 3.—. *Wybór mów Demostenesa*: Wydał W. Schmidt. Wiedeń-Lwów 1893. Opr. K. 1·40. *Platon*: Wybór pism, opracował J. Jędrzejowski. Wyd. 2. ill. Lwów 1913. Opr. K. 3 ——. *Język grecki: Sofoklesa Ajar*: opracował Dr. Fr. Majehrowicz. Wiedeń-Lwów 1891. Opr. K. 1·12. *J. Cwikliński*, Gramatyka języka greckiego. Wyd. 3. Opr. K. 3 40. *Język polski*: Antoni Mazanowski, Wypisy polskie i podręcznik do nauki literatury (w druku). *Język niemiecki J. Ippoldt u. A. Stylo*: Deutsches Lesebuch für die oberen Klassen der galizischen Mittelschulen III. Teil. VII. Klasse. Lwów 1911. Wyd. 2. K. 4 ——. *Geografia i historia powszechna. Win. Zakrzewski*: Historia powszechna Część III. Wyd. 5. Kraków 1913. Opr. K. 2·80. *Anatol Lewicki*: Zarys dziejów Polski i krajów ruskich. Wyd. 4. Kraków 1910. Opr. K. 2.—. *Matematyka. Pl. Dziwiński*: Podręcznik arytmetyki i algebry dla klas wyższych. Wyd. 4. Lwów. 1910. Opr. K. 4·50. *Dr. A. Łomnicki*: Geometria dla klas VI. VII. i VIII. Lwów 1912. Opr. K. 3·80. *J. Kranz*: Logarytmy. Wyd. 2. Kraków 1905. Opr. K. 1·30. *J. Kranz*: Zbiór zadań matematycznych dla klas wyższych, Wyd. 2. Kraków 1905 (Ks. pomocnicza). K. 3·50. *Fizyka, M. Kawecki i Tomaszewski*: Fizyka dla wyższych klas. Wyd. 5. Kraków 1913. K. 3 ——. *Fr. Tomaszewski*: Chemia. Wyd. 5. Kraków 1914. Brosz. —·70. *Propedeutyka filozoficzna Nuckowski*, Początki logiki ogólnej. 1903. (Wyczerp). K. 2 ——.

Klasa VIII.

Religia, Ks. Walenty Gadowski: Zarys historii kościoła katolickiego. Wyd. 3. Tarnów 1911. Opr. K. 3. *Język łaciński, Wybór pism. Kw. Horacego Flakkusa*: Wydał Julian Dolnicki. Lwów. 1908. Opr. K. 1·50. *Wybrane pisma historyczne Tacyta*: Wydał I. Staromiejski. Wiedeń-Lwów 1898. Opr. K. 2·20. *Z. Samolewicz Soltysik*: Gramatyka języka łacińskiego. Część II. Wyd. 10. Lwów 1913. Opr. K. 2·40. *Język Grecki, Homera Odyseja*: Wydał M. Jezienicki, Wiedeń-Lwów 1908. Opr. K. 1 ——. *Plato*: Wybór pism opracował J. Jędrzejowski. Wyd. 2. ill. Lwów. 1913. Opr. K. 3.

Sofoklesa Antygona: opracował Dr. Fr. Majchrowicz, Wiedeń-Lwów 1889. Opr. K. 1.—. *Sofoklesa Elektra*: opracował Dr. Fr. Majchrowicz, Wiedeń-Lwów 1905. Opr. K. 120. *L. Cwikliński*: Gramatyka języka greckiego. Wydanie 3. Lwów 1902. Opr. K. 340. *Język polski, Stanisław Tarnowski i Franciszek Próchnicki*: Wypisy polskie Część II. Wyd. 4. Lwów 1911. Opr. K. 360. *Język niemiecki, Julius Ippoldt*: Deutsches Lesebuch für die oberen Klassen der galizischen Mittelschulen. IV. Teil VIII. Klasse. Lwów 1909. K. 4.—. *Geografia i Historia powszechna S. Głabiński i L. Finkel*: Historia austriacko-węgierskiej monarchii i wiadomości polityczne i społeczne Wyd. 4. (w druku). *Anatol-Lewicki*: Zarys dziejów Polski i krajów ruskich. Wyd. 4. Kraków 1910. Opr. 2.—. *Matematyka Pl. Dziwiński*: Podręcznik arytmetyki i algebry dla klas wyższych. Wyd. 5. Lwów. 1912. Opr. K. 450. *Dr. A. Lomnicki*: Geometria dla kl. VI., VII. i VIII. Lwów 1912. Opr. K. 380. *Kranz*: Logarytmy. Wyd. 2. Kraków 1911. K. 130. *Kranz*: Zbiór zadań matematycznych dla klas wyższych. Wyd. 1 i 2. Kraków 1905. (Ks. pomocnicza) K. 350. *Fizyka M. Kawecki i Fr. Tomaszewski*: Fizyka dla wyższych klas szkół średnich. Wyd. 5. Kraków 1913. Opr. K. 3. *Propedeutyka filozoficzna Lindner-Kulczyński*: Wykład psychologii. Wyd. 3. Kraków 1912. Opr. K. 220.

Bursa im. św. Jadwigi.

Instytucję tę założyło Towarzystwo bursy im. św. Jadwigi w Dębicy (założyciele: ks. Prał. E. Wolski, św. p. H. Zauderer dyr. J. Szydłowski) i utrzymuje ją w części z wkładek miesięcznych członków, z darów i subwencji, oraz z opłat wychowanków.

Na czele Stowarzyszenia stoi jako prezes hr. Edward Raczyński, wiceprezesem jest Dr. Mikołaj hr. Rey. Do Wydziału, na którego czele stoi miejscowy proboszcz, ks. prałat Eugeniusz Wolski, a w którego skład wchodzi reprezentanci różnych sfer społecznych, należą z Grona nauczycielskiego: dyrektor Szydłowski, profesorowie ks. Kotfis, Radomski, ks. Rejowski, Staroń i Stachnik.

Powodzenie swe zawdzięcza Bursa, prócz pracy Wydziału, głównie niestrudzonej zapobiegliwości gospodarza i prefekta ks. Błażeja Kotfisa. Lwią część datków na Bursę on zdobywa. Nadto instytucję tę obywatelstwo tak miejscowe, jak okoliczne wydatnie wspiera.

Prócz licznych datków prywatnych Bursa otrzymała subwencję w ostatnim roku szkolnym od Tow. Wzajemnych Ubezpieczeń w Krakowie 100 K. od Wydziału powiatowego w Ropczycach 300 K., od Towarzystwa wzajemnego kredytu w Dębicy 150 K. Wszystkie datki uwidocznia się w Sprawozdaniu rocznem Stowarzyszenia.

Bursa dostarcza wychowankom umieszczenia i pożywienia, a starsi i zdolniejsi uczniowie pomagają w nauce mniej zdolnym.

Działalność wychowawczą spełnia instytucja przez ścisłe przestrzeganie norm regulaminu, uchwalonego przez Wydział Towarzystwa, który przepisuje sposób zachowania się uczniów w domu, w szkole, w kościele i na ulicy i t. p.

W czasie wolnym od nauki uprawiają wychowankowie zabawy i ćwiczenia gimnastyczne na dziedzińcu bursy, biorą udział w uprawie warzyw w ogrodzie zakładu i innych pracach gospo-

darskich, urządzają wspólne wycieczki w najbliższą okolicę, ćwiczą się w grze na instrumentach muzycznych i w śpiewie i t. p.

Mimo tego poparcia Społeczeństwa nie jest Bursa tutejsza jeszcze tem, czem być powinna: zakładem zapewniającym opiekę i utrzymanie, i o ile możności, bezpłatne, niezamożnej a wzorowej i zdolnej młodzieży szkolnej. Jest ona dotychczas czemś pośredniem między konwiktem młodzieży wszelakiego rodzaju. Dwa względy ustawicznie jeszcze tu ze sobą walczą i walczyć będą tak długo, aż instytucja ta oprze się na silnych podstawach finansowych: względ na istotne przeznaczenie Bursy i względ na finansową możność Stowarzyszenia.

VII.

IMIENNY SPIS UCZNIÓW.

KLASA I A.

Armata Franciszek	Krasoń Paweł
Barycza Władysław	Kwiatkowski Mieczysław (wystąpił 23/III.)
Blezień Edward wystąpił 27/III.	
Bochnia Bronisław	Kwiatkowski Stanisław
Bronikowski Adam wystąpił 3/I.	Lis Andrzej
Chadyma Stanisław	Lubaska Maryan
Chendyński Kazimierz	Łotuszka Władysław
Czochara Ludwik	Mnerka Adam
Czerwiec Kazimierz	Pileh Ferdynand
Denkiewicz Stefan	Pileh Włodzimierz
Dolżycka Stefania (pryw.)	Piechuta Władysław (wyst. 15/XII.)
Duszkiewicz Kazimierz	Przetacznik Jan
Döbel Mendel	Ratusińska Augustyna (pryw.)
Gancarzówna Natalia (pryw.)	Rusinowski Adam (wystąpił 31/X.)
Gradziński Adam	Strzałka Karol
Holys Józef (wystąpił 27/III.)	Sufrin Maurycy
Irzyk Stanisław	Susz Jan (wystąpił 15/XII.)
Jędrych Józef	Urbanowicz Józef
Kotowski Franciszek	Worosz Tadeusz
Kowalski Tadeusz	Wośko Stanisław
	Zahler Józef

KLASA I B.

Berezowski Franciszek	Bytomski Alfred
Blezień Adolf	Chytroś Antoni
Błoński Franciszek	Dawidowski Wilhelm
Brzycki Władysław	Duś Kazimierz
Bułat Tomasz	Dybowski Henryk
Buszko Władysław	Fuss Osias

Gębara Jan (31. 1. 1914)
 Grabowiecki Stanisław
 Guzy Antoni (14. 11. 1914.)
 Kamecki Mieczysław
 Kawalski Kazimierz
 Kucharska Zofia (prywat.)
 Kuciński Gwido
 Lacek Józef
 Matusiak Stefan
 Mucha Stefan (15. 1. 1914.)
 Orłowski Władysław
 Pasieczny Kazimierz
 Penderecki Włodzimierz

Pisarczyk Piotr (5. 11. 1913)
 Plata Wincenty
Pomiankowski Jerzy
 Pomiankowski Stanisław
 Rachwał Stanisław
 Reguta Franciszek (16. 2. 1914.)
 Rosenberg Jakób (14. 5. 1914. prywat.)
 Rozwadowska Zofia (prywat.)
 Skoczek Klemens
 Skořuba Zbigniew
 Szczeklik Tadeusz
Szynalski Julian
 Wołoszyn Wilhelm (31/I. 1914.)

Ząbek Kazimierz

KLASA II.

Babula Wilhelm (16/IV. 1914.)
 Bokota Stanisław
 Bodner Efraim (prywat.)
 Bross Henryk
 Brzeziński Eugeniusz
 Chmiel Kazimierz
Chmura Stanisław
 Cieřła Edward
 Döbel Pinkas
 Fenichel Manes
 Górka Ludwik (umarł 30/IV. 1914.)
 Hammer Roman
 Hoszard Tadeusz
Igielski Piotr
 Jandówna Olga (prywat.)
 Jasiński Bolesław
 Jurezyński Tadeusz
 Kapusta Józef
 Kłusek Jan
 Kłusek Stanisław
 Kobos Franciszek
 Krawczyk Stanisław
 Lejkówna Janina (prywat.)
 Lejkówna Zofia (prywat.)

Maciałek Stanisław
 Mahler Osias (prywat.)
 Michalski Marceł
 Mielecki Eugeniusz (5/XI. 1913.)
 Milan Stanisław
 Millet Leon
Muchowiczówna Zofia (prywat.)
Ostern Jakób
 Pięta Karol
 Polniaszek Ludwik
 Porządek Teodor
 Regner Wiktor (31/I. 1914.)
 Rożkiewicz Leon
 Rymut Karol
 Sagan Władysław
Samborski Józef
 Sęsiadek Józef
 Sękowska Walerya (prywat.)
 Sękowska Marya (prywat.)
 Sierosławski Jan
 Składzień Edmund
 Szafraniecówna Emilia (prywat.)
 Szełowska Janina (prywat.)
 Szot Stanisław

Tabian Adam
Urbanowicz Stanisław
Wilczyński Stanisław

Wnęk Józef
Wójcik Franciszek
Zagula Gustaw
Zygar Józef

KLASA III. A.

Bieszczad Bronisław	Krzemiński Kazimierz (wykreśl.
Boczoń Józef (wyst. 19/II. 1914)	31/I. 1914.)
Bukowski Andrzej	Mazur Michał
Cichy Bronisław	Mazurkiewicz Marcei (um. 30V. 914.)
Cisowski Ludwik	Niwa Andrzej
Dydo Teofil	Nosal Wojciech (wykr. 16/IV. 914.)
Fessel Abraham	Posłuszny Wojciech
Gontarz Adolf	Przewenda Antoni
Grabowski Józef	Przewłocka Julia (pryw.)
Hanusiak Zygmunt	Rogoziewicz Stanisław
Harbut Maciej	Rozenbarski Jan
Kamecki Jan	Schiff Dawid
Kamiński Maryan	Świątek Józef
Kanner Lazar (wykreśl. 16/IV. 914)	Świątek Piotr
Kasprzyk Michał	Walawski Leopold
Kleinberg Sabina (pryw.)	Wałaszkiiewicz Stanisław
Kopala Józef	Wasilkowska Kazimiera (pryw.)

Węgrzyn Stanisław

KLASA III. B.

Bakas Józef (wyst. 10/II. 1913.)	Koczaj Jerzy (wyst. 5/XI. 1913.)
Baran Franciszek	Kowalski Adam
Barylecki Edward	Lotuska Antoni
Bączkowski Franciszek	Mitka Stanis. (wykreśl. 31/I. 1914.)
Daniłowicz Mieczysław (wystąpił	Nawrocki Władysław
31/I. 1914.)	Nowicki Józef (wykreśl. 9/II. 1914.)
Denkiewicz Józef	Ożóg Stefan
Dolżycki Aleksander Ferdynand	Pietruszewską Janina (pryw.)
Dziedzic Franciszek	Pietruszewski Mieczysław (wykreśl.
Epstein Wolf (pryw.)	17/III. 1914.)
Grabiec Michał	Popławski Tadeusz
Hacke Izrael (wykreśl. 31/I. 1914.)	Przewłocki Adam, Tomasz, Jan.
Hammer Leopold	Rożkiewiczówna Jadwiga (pryw.)

Sasiadek Władysław	Sołowij Stanisław
Schajer Nowicki Wilhelm (wykreśl. Szelowska, Helena (prywat.))	
12. I. 1914.)	Ungeheuer Adam
Schinagel Izrael (prywat. 31/I. 1914.)	Wojtys Tytus
Schwarz Leib.	Wołek Jan (wyst. 14. III. 1914.)
Sobecki Jan (wykreśl. 31 I. 1914.)	Wrona Stanisław
	Wyrwicz Henryk

KLASA IV. A.

Armata Władysław	Klamut Franciszek
Barycza Adam	Kolbusz Franciszek
Bienias Stanisław	Kosecki Czesław
Bieniaszewski Mieczysław	Kowalczyk Władysław
Bytomski Maryan	Kuroś Tadeusz
Ciągło Franciszek	Łabędź Tadeusz
Ciurkot Adolf (od 15. III. 1914. prywat.)	Mahler Izrael (prywat.)
	Millet Zygmunt
Duszkiewicz Stanisław	Nosek Henryk
Fenichel Zacharyasz (do 31. I. 1914.)	Osucha Jan
Tischler Maryan	Pazdan Jan
Gadzalski Kazimierz	Pietruszka Kazimierz
Gadzalski Romuald	Rostoczyńska Zofia (prywat.)
Jezierski Roman (od 15. X. 1913. prywat.)	Strojny Piotr
	Węglowski Władysław (od dnia 1. IV. 1914 prywatysta.)

KLASA IV. B.

Bewszko Adam	Muchowicz Stanisław
Bewszko Kazimierz	Ostern Józef
Bieniek Józef	Pajak Albin
Błachowicz Feliks	Pajak Wiktor
Bochenek Piotr	Rzasa Marcin
Ciołek Wojciech	Schiff Efraim
Głogowski Jan	Sciora Stanisław
Hoszardówna Zofia (prywat.)	Siedliskier Ekiwa
Jakubek Wojciech	Śnieszek Izydor
Jureczyński Henryk	Szelowska Marya (prywat.)
Kamieński Stefan	Weisbach Józef
Kapusta Franciszek	Wilk Stanisław
Kopacz Leon	Wołoszyn Zygmunt
Lejko Zygmunt	Zdanowski Stefan

KLASA V. A.

Bełtek Walenty Jan	Mucha Józef
Draus Józef	Nosek Ludwik (prywat.)
Dyło Michał (11. V. 914.)	Nożyński Stanisław Andrzej
Ettingerówna Blanka (prywat.)	Pietruszewski Piotr Paweł 23.II.914.
Gawrys Michał Hieronim	Sokołowski Leon (prywat.)
Gródecki Zygmunt	Spiegel Maurycy
Guzy Władysław	Sroka Franciszek (14. III. 914.)
Guzy Zygmunt Rafał	Starzak Stanisław
Hanusiakówna Genowefa (prywat.)	Szelowska Stefania (prywat.)
Jortner Henryk	Tworek Tadeusz (17.XI.913.)
Karfiolówna Chaja (prywat.)	Ungeheuer Bronisław (26. XI.913)
Kozioł Franciszek	Węgrzyn Władysław Stanisław
Krupicki Władysław	Winiarski Józef
Lewandowski Otto	Wnęk Stanisław
	Zaworski Edward Stanisław.

KLASA V. B.

Berger Józef	Morbitzer Adam
Burgiel Jan	Nichthausen Bernard
Burgiel Leonard	Pieczara Jadwiga (prywat.)
Darłak Michał	Polniaszek Józef
Dihm Mieczysław	Popławski Kazimierz
Gancarz Ludwik	Pregler Arnold
Gancarz Stanisława (prywat.)	Sadecki Wojciech
Godek Adam	Składzień Ludwik
Grądziel Kazimierz	Sołtys Maryan
Haber Mendel	Świerk Bronisław
Kanner Aleksander	Szczeklik Karol
Kleinberg Fryderyka (prywat.)	Weiss Józef
Krawczyk Michał	Wojnarski Stefan
Lis Józef	Wurcel Józef.

KLASA VI.

Armata Jakób	Boczoń Maryan
Berger Szymon (prywat.)	Borek Bronisław
Bobulski Wojciech	Broda Mieczysław

Chendyński Stanisław

Chumiński Stanisław

Dachowski Ludwik

Daniel Józef

Dołżycki Wincenty

Fenichel Jakób

Jarolim Edmund

Jarolim Leon

Kaliniewicz Artur Stanisław

Karfiółówna Rachel (prywat.)

Koczaj Stanisław Marcei (wyst.

5/XI.1913.)

Kucharski Stanisław (wyst. I/II. 1914)

Lesiak Władysław

Marszałek Jan

Mielecki Jakób

Morbitzer Juliusz

Nykiel Stanisław

Pociąg Stanisław

Rozwadowski Kazimierz (prywat.)

Schön Adolf

Skrzat Julian

Sołtys Eugeniusz

Szczekliak Edward

Szczęsny Stanisław

Śmieszek Jan

Śmieszek Longin

Tyszański Stanisław Antoni

Wrona Wojciech

KLASA. VII.

Alwin Roman

Birkowski Wiktor

Bis Jakób

Blidy Jan (prywat.)

Bross Felicja (prywat.)

Cieśla Franciszek

Dawidowski Jan

Deszcz Józef

Dyndowicz Witold

Fijałek Michał

Gąsiorek Stanisław

Geneja Władysław

Grzebień Franciszek

Guzy Henryk

Heuberg Majer

Hołyś Adam

Hubicki Stanisław

Jezierski Franciszek

Kaliniewicz Maksymilian

Karfiol Benjamin

Kozub Władysław

Matusiak Kazimierz

Mielecki Stanisław

Morbitzer Władysław

Muchowicz Józef

Nykiel Piotr

Pietruszka Antoni

Popławski Józef

Pruc Bronisław

Schlager Samuel

Średnicki Bronisław (31. I. 1914.)

Sitko Teofil

Składzień Leon

Socha Antoni

Stachoń Bolesław

Szostak Antoni

Szybisz Józef

Świętoń Antoni

Wałowski Władysław

Wałachiewicz Feliks (14. III. 1914)

Wasilkowska Włodzimiera (prywat.)

Wurzel Róża (prywat.)

Zieliński Władysław.

KLASA VIII.

Bieszczad Jan

Brniak Józef

Bronikowski Tadeusz

Buszko Alojzy

Capiński Piotr

Dudek Franciszek (prywatnie.)

Jurczyński Kazimierz (prywatnie.)

Gallas Mieczysław

Kowalczyk Leon

Leibel Daniel

Leja Edward

Łukasik Władysław

Marć Józef

Nagawiecki Stanisław

Pająk Waleryan

Ściora Franciszek

Szelowski Stanisław

Śpiewak Stanisław

Trznadel Edward

Wielgus Jan

Wołek Józef

Zajac Józef

Zaworski Mieczysław

Żądło Kazimierz.

XVIII.

Ogłoszenie Dyrekcyi.

Egzamina poprawcze i uzupełniające odbędą się w dniu 31. sierpnia b. r.

Wpisy uczniów do klasy I. odbędą się w terminie przedwakacyjnym d. 29. czerwca, w terminie powakacyjnym d. 31. sierpnia.

Egzamina wstępne do klasy I. odbędą się przed feryami w dniu 30. czerwca, po feryach w dniu 1. września.

Uczniowie, zgłaszający się do wpisów, mają się zjawić w towarzystwie rodziców lub opiekunów.

Uczniowie, zgłaszający się do egzaminu wstępnego do kl. I. mają przy wpisie przedłożyć:

1. metrykę chrztu lub urodzenia na dowód, że ukończyli już 10-ty rok życia lub ukończą go przed 1. stycznia 1915. ,
2. świadectwo szkolne za ostatnie półrocze, jeżeli pobierali naukę w szkołach publicznych ,
3. świadectwo powtórnego szczepienia ospy (rewakeynacyi), odbytego w roku poprzedzającym zgłoszenie się do gimnazjum.

Zakres wymagań przy egzaminie wstępnym do klasy I. jest następujący :

- a) z religii wymaga się wiadomości, jakich uczeń nabyć powinien w IV. klasie szkoły ludowej ;
- b) z języka polskiego: czytania płynnego i wyraźnego; objaśniania odczytanego ustępu pod względem treści i związku myśli, znajomości części mowy, odmiany imion i czasowników, znajomości zdania pojedynczego, rozwiniętego, poprawnego napisania dyktatu z zakresu pojęć, znanych uczniom i piśmiennego rozbioru zdania z kilku zwykłemi określeniami ;
- c) z języka niemieckiego: czytania płynnego i znamionującego zrozumienie, znajomości odmiany imienia, słów posilkowych, czasowników słabych i najzwyklejszych czasowników mocnych, zasobu wyrazów z zakresu pojęć, znanych uczniom, poprawnego napisania dyktatu, którego treść poda się przed poddyktowaniem uczniom w języku polskim ;

d) z rachunków: pisania liczb do miliona włącznie, biegłości w 4 działaniach liczbami całkowitemi, pewności w tabliczce mnożenia, znajomości ważniejszych miar metrycznych, a w wypracowaniach rozwiązywania także zagadnień z zakresu życia codziennego.

Niedostateczny postęp w jednym przedmiocie egzaminu usuwa ucznia na cały rok od przyjęcia go w jakiejkolwiek szkole średniej. Powtórzenie egzaminu wstępnego w tym samym roku szkolnym — w tym samym, czy też w innym zakładzie — jest bezwarunkowo wzbronione.

Wpisy uczniów do klas II. — VIII. odbędą się w dniu 2. września.

Uczniowie, przybywający z innych zakładów, mają wykazać się potwierdzeniem Dyrekeyi, umieszczonem na świadectwie rocznem, że mogą, bez przeszkody być przyjęci w innym zakładzie. Nadto mają przedłożyć a) metrykę chrztu, względnie urodzenia, b) dekret uwolnienia od opłaty szkolnej (lub poświadczenie uwolnienia na świadectwie szkolnem, jeżeli to uwolnienie mają).

Uczniowie, którzy po dłuższej przerwie w naukach pragną ponownie wstąpić do gimnazjum, mają przedłożyć nadto: a) świadectwo moralności za czas, w którym do szkoły nie uczęszczali, b) fotografię swoją ze stwierdzeniem tożsamości osoby, umieszczonem na odwrotnej stronie fotografii przez właściwą władzę polityczną. Uczniowie ci będą poddani egzaminowi wstępnemu w terminie, który się im wyznaczy, celem oznaczenia klasy do której mogą być przyjęci.

Każdy uczeń ma złożyć przy wpisie tytułem datku na środki naukowe kwotę 2 kor., nadto kwotę 1 kor. na gry i zabawy i takąż kwotę na muzykę. Od obu ostatnich datków mogą bardzo biedni być przez Dyrekeyę uwolnieni.

Uczniowie nowo do zakładu wstępujący, uiszczą nadto takse wstępną w kwocie 4 kor. 20 hal.

Taksa egzaminacyjna przy egzaminach wstępnych do klas II.—VIII. wynosi 24 kor.

Uczniowie obowiązani do składania opłaty szkolnej, która w tutejszym Zakładzie wynosi za jedno półrocze 30 kor., muszą ją złożyć w pierwszych 6 tygodniach półrocza, a zatem do dnia 15. października, względnie 15. marca. Prośby o uwolnienie od opłaty szkolnej, zaopatrzone w ostatnie świadectwo szkolne i w świadectwo ubóstwa, nie dawniej jak przed rokiem wystawione przez zwierzchność gminną miejsca zamieszkania rodziców, a po-

twierdzone przez właściwy urząd parafialny, względnie przełożęństwo zboru izraelickiego, należy bez stempla wnosić za pośrednictwem Dyrekeyi do Wysokiej c. k. Rady szkolnej krajowej i to najpóźniej do 20. września w pierwszym, a do 20. lutego w drugim półroczu.

Uczniowie kl. I. mają złożyć opłatę szkolną za pierwsze półroczu najpóźniej do dnia 30. listopada. Ci jednak ubodzy uczniowie, którzy w pierwszych dwóch miesiącach czynią przynajmniej dostateczne postępy we wszystkich przedmiotach i dobrze się zachowują, mogą uzyskać odroczenie tego terminu do końca półroczu, a w razie pomyślnego wyniku klasyfikacyi za pierwsze półroczu uzyskają uwolnienie od opłaty szkolnej. Uczniowie, chcący z tego dobrodziejstwa korzystać, mają w ciągu dni 8 po rozpoczęciu roku szkolnego wnieść na ręce Dyrekeyi nieostemplowane podania do Wysokiej c. k. Rady szkolnej krajowej, do których dołączą należycie wystawione i dokładne świadectwo ubóstwa, stwierdzające majątkowy stan rodziców.

Uczniom zamiejscowym wolno mieszkać pod nadzorem tylko tych osób, które się będą ściśle stosowały do przepisów Regulaminu dla osób, utrzymujących w swych domach uczniów szkół średnich, wydanego przez Wysoką c. k. Radę szkolną krajową. Osoby, przyjmujące uczniów na mieszkanie, muszą więc we własnym interesie zaznajomić się dokładnie z tymi przepisami, których im Dyrekeya na żądanie udzieli. W razie, gdyby osoby te do powyższych przepisów się nie stosowały, Dyrekeya zabroni uczniom mieszkać w ich domach.

Rok szkolny 1915. rozpocznie się uroczystem nabożeństwem w dniu 3. września.

Józef Szydłowski.